

Hind 40 mrk.

Sõjaasjanduse ajakiri

SÕDUR

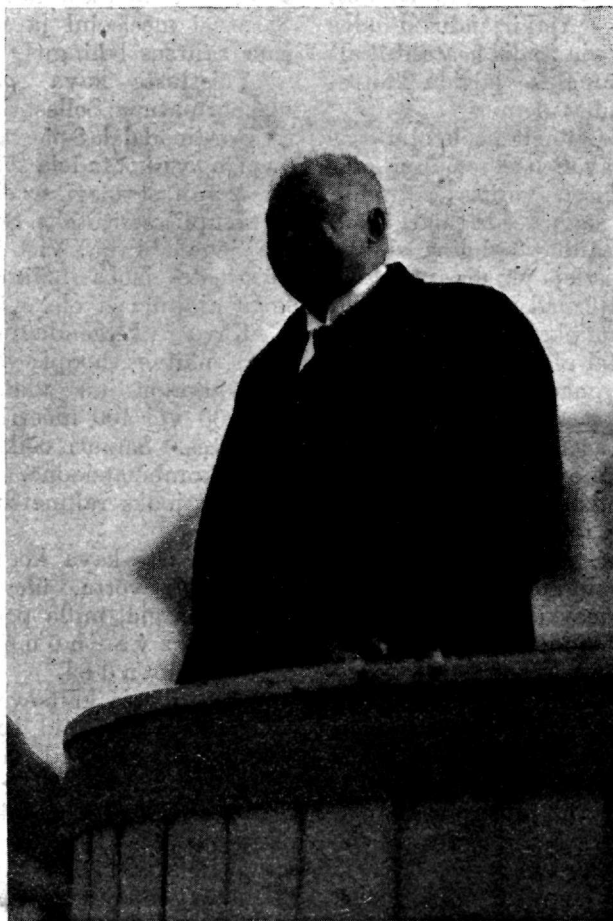
№ 33/34.

Laupäeval, 14. augustil 1926.

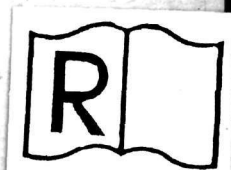
VIII aastakäik.

ÜLERIIKLISTE KAITSEVÄE SPORDIVÕISTLUSTE JA
SÕJALISTE MÄNGUDE NÄDAL.

1.—8. VIII. 1926.

RIIGIVANEM HÄRRA J. TEEMANT I. VIII. 1926. AVAB VÕISTLUSED
TALLINNA STAADIONIL.

SISUSTIK: J. Tõrvand: Mõnda kaitseväe möödunud spordinädalast. — A. J.: Rahvuspühad. (Mõtteid ja muljeid Prantsuse rahvuspühalt). — Mõningaid muljeid Läti uue sõjaministri kindral Kalninshi eluloost. — E.: Ameerika Ühisriikide sõjalaevastiku külaskäik Tallinna 6.—9. aug. 1926 a. — -ms.-: Kümme kuud Tondi koolipingil. (Mõtteid ja soove kaasvõitlejatele Ohvitseride Täienduskursuste 6. lennu väljalaskmise puhul 31. VII. 1926. — 18. üleilmiline karskuse kongress. (Tartus 21.—29. VII. 1926). — V. F.: Saksa kaitseväelaste abiellumise seadus. — R. M.: Kas on lubatav kriitika sõjaasjanduse alal? — R. Tomback: Side organiseerimine rügemendi kaitselahingus meie oludes. — H. M-n.: Punaste tegevus pärast Narva langemist. — R. T.: Võitlus võimu pärast. (Lahkhelide puhul Vene kommunistlikus erakonnas). — -ms.-: Ilukirjandus meie raamatukogudes ja lugemislauadel. — E. Meos: Veel märkusi artikli kohta „II-ne diviis 7-me aasta eest“. — Sport. — A. K.: Kaitseväe elu. — Sõjaväelised teated. — Sõjakirjandust. — Kroonika. — Male.

Mõnda kaitseväe möödunud spordinädalast.

J. Tõrvand.

Korraliku elu ja visa töö läbi jõu ja värskuse poole.

Kaitseväe möödunud spordinädal (1.—8. VIII) oli sündmuseks, mis enese peale tõmbas kogu Eesti tähelepanu. Ajakirjandus hindas vääriliselt seda sündmust ja andis heatahtlikult laiematele hulkadele võimaluse jälgida kaitseväelaste võistlusi ja nende tulemusi.

Möödunud võistlused ühelt poolt olid osavõtjatele põnevaks omavaheliseks jõuproovimiseks. Võistlustel üldiselt valitses sõbralik, seltsimehelik meeleolu, nagu seda alati võib märgata seal, kus esiplaanil püüdmine aansalt, tõsiselt võistelda. Iga võistleja püüdis saavutada paremaid tagajärgeid. Mitmed ja mitmed pidid küll leppima sellega, et „kohale“ ei tulnud. Kuid nii on ju võistlustel alati. Ühed on looduse poolest üldse tugevamad, teised jälle rohkem treenerinud — nad peavad võitma. Võitjatele õpivad kaotajad, asudes nüüd uue hooga ja selgema ettekujutusega oma keha karastamisele — selleks, et järgmistel võistlustel võita.

Möödunud võistlused teiselt poolt olid katseks, missugust füüsilist pingutust (nobedust ja vastupidavust) annab meie sõdur. Ilma liialdusteta võib siin ära märkida, et meie inimmaterjal on parem, kui rahuldav. Vaatamata praeguse aja rasketele elutingimustele ning hoolimata murrangu ajajärgu negatiivsetest mõjudest noorsoo kehalise arenemise peale, võime ennast rõõmustada teadmise, et meie noorsugu on füüsiliselt küllalt terve, küllalt tugev. Kuid ta võib veel palju tugevam olla. Sellest paar sõna edaspidi. Nüüd aga vaatleme lähemalt möödunud võistluste tulemusi ja püüame neist tõmmata jooni tuleviku jaoks.

Võistluste väline korraldus oli kõigiti hea. Oli näha, et asjaosalised juhid tegid kõik, mis meie oludes võimalik. Samuti peab alla kriipsutama võistlejate poolt korralikku ülalpidamist, mis näitab, et meie kaitsevägi on läbi imbunud teadliku distsipliiniga. Meie sõdurid oskavad aru saada nõuetest, mis neile

peale paneb kaitseväes teenimine. Kõik võistlejad olid nagu kokku sulanud ühiseks perekseks. Sarnasel meeleolul ja sarnasel arusaamisel on suur tähtsus lahingus.

Võistluste kava paistis vähe pikana ja ülekoormatuna. Sellest tingitud vajadus ohverdada spordinädalale 8 päeva võistlusteks, mis Tallinna ja tagasi kohtadele sõiduga võttis 10—12 päeva. Arvan, et tulevikus ei võiks võistlusi teha ka nii komplitseerituteks. See võimaldaks neid lühema ajaga läbi viia. Vist on küllalt, kui otsekohe võistluste jaoks määrata 3—5 päeva ning kogu ajakulu ei oleks üle ühe nädala.

Kava „kergendamiseks“ (alade mõttes) võiks, näiteks, hoopis välja jätta viievõistlused puhtkergejõustiku alal. Üjumises oleks küllalt 200 või 400 meetrit vabalt ja 50 meetrit rakmetes. Samuti võiks vähendada teatejooksude kombinatsioone. Kas ei ole siin küllalt, kui üks jooks rakmetes, teine kergeis spordiriides?

Võistluste kava kogu ulatuses tuleks reviderimisele võtta, üles seades seejuures kindlad eesmärgid, mille poole püüame. Vastavalt kava nõuetele areneb ju töö kohtadel.

Mis on vaja kaitseväele inimmaterjali mõttes? On vaja terveid, tugevaid mehi, kes nobedad ja vastupidavad, kes valitsevad oma keha raskuse ja relvade ning varustuse koorma üle rännaku ja lahingu olukorras. Kui meie arendame ainult üksikuid lihaste gruppe teatud spetsiaalaladel maksimum-saavutuste võimaldamiseks, ei-käi meie õiget teed. Vähe kasu on suurest jooksjast, kui ta käed on nõrgad; vähe kasu kuulsast tõstjast, kui ta ei suuda jooksta, kui ei suuda keskmiseltki hüpata, ronida jne. Minule paistab, et kümnevõistleja tüüp on füüsiliselt kõige kohasem sõjaväeteenistuseks. On teada, et edukal kümnevõistlejal peab olema harmooniliselt arenenud keha.

Oleks seepärast vist õige, kui võistluste kava sisaldaks kergejõustikust peajasjalikult neid alasid, mis vajalikud kümnevõistlejale.

Roobastikku neile aladele peaks meie kindlaks määrama nõudmised sõjaväelise mitmevõistleja tüübi kasvatamiseks. Siin võib ära märkida, et suur osa hariliku kümnevõistluse alasid, kui neid täita rakmetes ja relvadega, kõlbavad ka sõjaväelise mitmevõistluse jaoks. Kas on see võistlus seitsme- või kümnevõistlus — on omaette küsimus. Isiklikult kaldun selle poole, et tulevikus tuleb

riietes, missuguse varustusega peavad võistlejad väljale ilmuma? Arvan, et püss ja paar padrunitaskut, millega nägime rakmetes võistlejaid möödunud võistlustes, pole mitte see miinimum koormast, mis sõdur lahinguväljal peab kaasas kandma. Labidas, käsigranaadid (kaks), gaasimask, sidumise paket, veepudel peaksid kuuluma rakmete hulka. Peab kaasas olema padrunite lahingutagavarale (kantavale) vastav raskus. Ka teraskask võiks peas olla.

Siin loetletud asjad moodustavad ainult ühe osa sellest koormast, mis sõdur enesel kan-

Kaitseväge staabi ülem kindral J. Tõrvand (×) 8. aug. jagab auhindasid võitjatele kaitseväge spordinädalal.

seitsmevõistluste asemele sisse viia kümnevõistlused. Mis aladel nimelt ja kuidas võistelda, see on vaja aegsasti kindlaks määrata. Mitmevõistluste kavast peaks välja jääma ujumised, sest see spordiala pole kõikidele ühtlaselt kättesaadav.

Arendades meie kasvavas noorsoos massiliselt kümnevõistleja tüüpi, ei tohi meie aga kõrvale jätta jooksude harjutamist üle 1500 meetri. Paremad m u r d m a a - jooksud ja rännakud peaksid saama tähtsa koha tulevaste võistluste kavades.

Võistluste kava omas tervikus peab ligemale tulema puhtsõjaväelistele oludele. Kaitseväge spordivõistlused peavad andma õige ettekujutuse meie sõdurite füüsilistest võimetest lahinguväljal. Siin tekib küsimus: missugustes

nab. Spordivõistlustel ei ole aga vajadust kõike kaasa võtta, sest ka sõjaväljal mõnikord veetakse raskemaid asju voores (et võita rännakul kiirust ja jõudu kokku hoida lahinguks). Kuid samal ajal oleks ekslik sõjaväelisi võistlusi korraldada ainult relvaga ja paari padrunitaskuga. Sõdur peab harjuma teatud asjade koguraskusega. Kes ei mäleta üht vana Kreeka lugu, kuidas üks mees hakkas kandma vasikat, tehes seda järjekindlalt, ja suutis lõpuks kanda härja, kelleks ajajooksul vasikas kasvas? Midagi selle taolist võis märgata ka möödunud võistlustel: seal nägime, et teatejooksu rakmetes, murdmaal, (5×500) võitsid kadetid, kes kava-kindlalt, riviõppustel, tegutsesid rakmetes ja relvaga; seda jooksu ei suutnud võita ühe tehnilise pataljoni meeskond, kes küll väga nobe kergetes spordiriietes.

Üldiselt — tuleks võistluste kavas selgelt tõmmata joon kahe osa vahel: alad kerges riietuses ja alad rakmetes. Võistluste raskuspunkt peab kalduma puhtsõjaväeliste aladele. Kuid peab jääma ka võimalus anda väljapääsu kergele ja oma nobedusega ning suurte saavutustega kaasakiskuvale võistlusele harilikudes oludes ja harilikus spordiriietuses.

Kõigist otstarbekohasem paistab võistlejate jagamine A ja B klassi. Kuid peaks kaalumisele võtma, kas ei tule võistlejaid jagada ka veel kaadri ja vahelduva koosseisu järele? See annaks piltliku ülevaate, kuidas areneb sportiline liikumine alalises kaadris ja teiselt poolt — missugust inimmaterjali meie saame noorte näol.

Kui selles mõttes võtta vaatlemisele võistlejate koosseis ja üksikute gruppide saavutused möödunud võistlustel, siis näeme järgmise pildi:

Üldisest võistlejate arvust (750) omandasid auhindu:

13 ohvitseri — 17 auhinda, ehk iga ühe peale 1,3 auhinda.

13 vanemat kadetti — 22 auhinda, ehk iga ühe peale 1,7 auhinda.

11 nooremad kadetti — 15 auhinda, ehk iga ühe peale 1,4 auhinda.

4 aspiranti — 9 auhinda, ehk iga ühe peale 2,2 auhinda.

39 üleajateenijat — 69 auhinda, ehk iga ühe peale 1,8 auhinda.

109 ajateenijat — 171 auhinda, ehk iga ühe peale 1,6 auhinda.

Neist arvudest võib teha mõnd umbkaudset järeldust. Meie näeme, et vanemad kadetid, üleajateenijat ja aspirandid on teistest gruppidest võidukamad olnud. On loomulik, et vanemad kadetid ja üleajateenijat on tugevad ja sitked mehed — nad on paremas eas ja hästi treeneritud. Huvitav on aspirantide suure edu, mis näitab, et meie reservohvitseride hulgas saab olema terveid inimesi ja et sarnaseid inimesi meie vist saame ka edaspidi; sest kesk-koolide õpilased enamjagu ühel või teisel viisil harrastavad sporti. Rõõmustav nähtus on, et ajateenijat-sõdurid on üles näidanud võrdlemisi hääd võidukust nii üldiselt kui ka üksikult. See näitab, et meie kasvav noorsugu tõesti on terve ja et samal ajal sportiline liikumine on laialt maad võtmas rahvahulkades. Siin olgu aga ära tähendatud, et ajateenijat-sõdurid on just paremas eas, kus jõu värskus ja keha kergus loomulikult soodustab heade tagajärgede saavutamist. Mis puutub ohvitseridesse, siis peab tähendama, et see grupp vist alati vähem osa võtab otsekohestest võistlustest, sest lasub ju ohvitseride õlgadel rohkem korraldava töö. Kuid need, kes kaasa võistlesid, näitasid mitmelgi alal häid saavutusi, mis laseb oletada, et sportiline vaim on meie ohvitserkonnale omane. See vaim kasvab veel rohkem noorte ohvitseride juurdetulekuga sõjakoolist, kus kehakultuuri alal tehakse tõsist ja tagajärjerikast

tööd. Samuti tehakse tööd ka allohvitseride koolis ja diviiside õppekompaniides.

Kõik see on tagatiseks, et kaitsevägi kehakultuuri arvel suudab täita oma ülesandeid.

Eelpool tähendasin, et meie noorsugu paistab olevat füüsiliselt küllalt soodus inimmaterjal riigikaitse loomisel. Praegu, kus teenistuse aeg $1\frac{1}{2}$ —2 aastat, on võimalik noorte sõdurite keha veel karastada teenistuse ajal. Kui aga tulevikus teenistuse aeg lüheneb ühe aasta peale või veelgi rohkem, siis peab juba tõsiselt kahtlema, kas läheb korda kehakultuurile (vahelduva koosseisu mõttes) pühendada praegust tähelepanu. Ei jää aega, et suurt korda saata. Seepärast peab kõik võimalused ära kasutama, et kasvav noorsugu juba enne sõjaväkke astumist oleks kehaliselt hästi treeneritud. Meie noorsoos on küllalt eeldusi, et tugevateks meesteks kasvada. Kahjuks, meil ei ole veel küllaldast arusaamist kehakultuuri tähtsusest. Meie näeme, et suurem osa linnadest ja alevitest ei ole veel soetanud enesele spordivälja. Tegutsesvad sel alal spordiseltsid, kuid nende võimalused on piiratud. Meie näeme kuis sajad ja tuhanded poistest ja noortest meestest mõttetult uitavad tänavatel ja istuvad kinodes, kohvikutes. Neil sagedasti pole võimalust sportida — ei ole kus, ei ole millega. Ei ole välju, ei ole spordiabinõusid, sest viimased on kallid. Ka väeosade asupaikades ei ole seel suudetud soetada spordiplatse ja võimlemiseruume. Riik ja omavalitsused ei ole veel kehakultuuri alal mõjuvalt kaasa rääkinud. Kuid sportiline liikumine areneb üle maa. See liikumine kannab head vilja, annab rikkalikku lõikust. Lõikus kasvaks varsti mitmekordselt, kui pinda vähe „væetada“, aineliselt toetades sportlist liikumist, tehes omavalitsustele kohuseks luua tarvilisel määral spordiplatse ja võimlaid, võttes kogu kehakultuuri ala kavakindlale üleriiklisele korraldamisele. Spordiseltsidele tuleks anda maad tasuta kasutamiseks. Riik ja omavalitsused selle tõttu vaeseks ei jää.

Sport kodus, koolis, kaitsevæes, kaitseliidus, politseis, seltsides ja organisatsioonides peab püüdma ühe kindla eesmärgi poole — kasvatada tugevat, elu- ja tahtejõulist noortsugu, koguda jõu- ja sitkuse tagavara rasketeks sõjapäevadeks ning edukaks võitluseks elu eest meie igapäevases töös.

Seda tagavara meie kasvav noorsugu koguks palju kiiremini ja märksa suuremal määral, kui kõrvale heidab üleliigse alkoholi (kes suudab, olgu täiskarsklane), tubaka ja enneaegse sugulise läbikäimise. Murrangu aja negatiivsete kalduvuste vastu peaks aktiivsemalt võitlema kodus, koolis, seltskonnas.

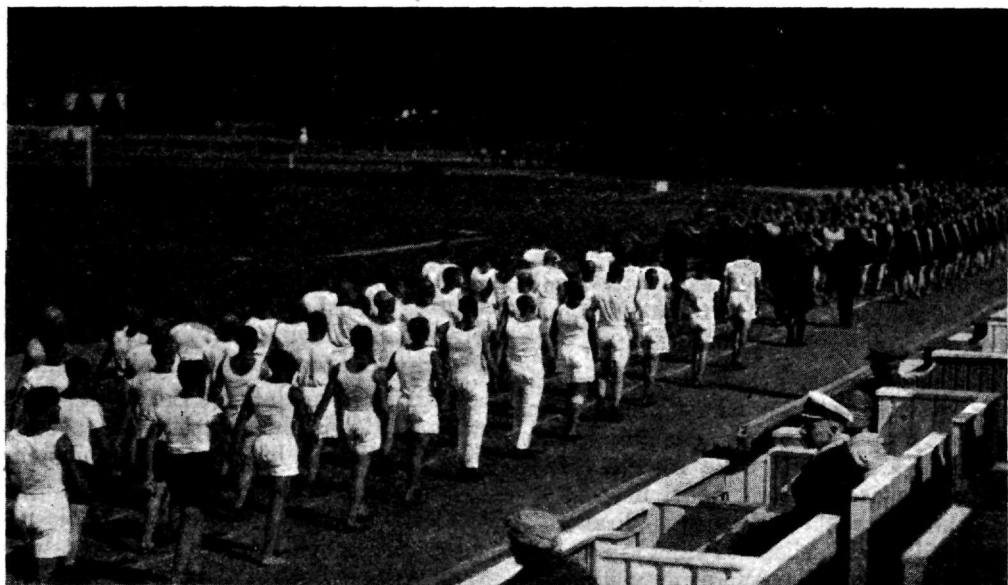
Jõu- ja sitkuse tagavara kogutakse pikkade kuude ja aastate jooksul. Korratu eluga ei tohi meie seda tagavara pillata. Kui noormees

on valminud meheks, peaks jätkama sportlase elu nii kommets kui ka sportimise näol. Keskealised mehed (kuni 45 a.) ei tohiks mitte rasketeks ja elujõuetuiks muutuda. Meie aga teame kuivõrra ennast väsitame „jorutades“ ööd läbi õlleklaasi taga ja alalõpmata suitsetades kinnistes ruumides. Ka kõige raskem töö korraliku elu juures ei väsitata. Puhkus pärast tööd annab tervise ja mõnutunde, kuna mõõdukuseta alkohol ja uneta ööd teevad meid nõrgaks, väsinuks ja haigeks.

Vaadeldes lahtiste silmadega meie igapäevast elu, peame tundma, et meie ei ole kokkuhoidlikud oma tervise mõttes. Kui inimene on veel noor, ei pane tähele pillamist. Seda valusamini annab see ennast tunda pärastpoole.

Kui kasvab meie sportline liikumine, siis roobastikku peaksid arenema ka teised vabad meie seltskondliste ajaviidete peale. Tänavatel mõttetu uitamise ning kodus ja lõbuskohtades „lällutamise“ ja „jorutamise“ asemele peaks tulema midagi muud. See tuleb iseenesest, kui igaüks meist võtab oma isiklised elukombed ja harjumused revideerimisele, seades enesele sihiks kasvada terveks inimeseks ja tervist alles hoida. Siis saab Eesti rahvas palju tugevamaks ja elujõulisemaks, kui ta on seda praegu. Selle kõrge eesmärgi saavutamiseks võtame omale lipukirjaks: „korraliku elu ja visa töö läbi — jõu ja värs-kuse poole“.

Tallinn, 11. 8. 26.

Võistlejate paraad kv. spordivõistluste avamisel.

Rahvuspühad.

(Mõtteid ja muljeid Prantsuse rahvuspühalt).

I.

14. juulil pühitses kogu Prantsusmaa oma rahvuspüha. See on mälestuspäev Suure-Revolutsiooni pöördepunktile — Bastille vallutamisele — 1789. Seda päeva pühitseti üle Prantsusmaa haruldase suurejoonelikkuse ja pidulikkusega. Pariisis oli rahvuspüha haripunkt. Piduks olid auvõrastena Pariisi sõitnud Marokko sultan ühes oma musta kaardiväega; pidust võttis osa ka Hispaania kindral ja praegune poliitika

juht Primo de Rivera. Paraadi tsentrumiks oli, nagu alati, Tundmata Sõduri haud, kus tänavu esimest korda teostati ilus, sügava mõtte-line, sümbolne tseremonii:

Paar päeva enne rahvuspüha kustutati Tundmata Sõduri haulal igavene tuli. Prantsusmaa noorsoole saadetakse üleskutse: Tundmata Sõduri haulal on püha leek kustunud; kes oleks valmis tooma uut Verdunist, samasuguselt tundmata sõduri haulalt? Prantsusmaa noorus

on selleks valmis. Valitakse paarsada paremat atleeti, kelledele ülesandeks tehakse tuua püha leek pidupäeva alguks Triumphal Arka juure. Mehed asetatakse teatavate kauguste järele ritta ja, eriliselt valmistatud tule-tungal käes, algab võidujooks Verdunist Pariisi (umbes 300 klm). Vaatamata kõrvetavast päikesest pingutavad noored lihased oma jõudu. Pariisis on määratu inim-hulk ootamas pidupäeva tseremonii algust. Tundmata Sõduri haua ette on rivistatud vigastatud sõjamehed; aukohal asuvad Prantsusmaa marssalid. Lõpuks ilmub president ühes Marokko sultani ja kindral Primo de Rivera'ga. Triumphal Arkat piirab sultani must kaardivägi, edasi rivinevad Prantsusmaa võõraste leegion, koloniaal väed, jala-, ratsa- ja kahurvägi. Kõike seda piirab mitme-sajatuhandeline rahvahulk, kellest kiilutud laiad Pariisi uulitsad, majade aknad, rõdud, katused. On kõrvetav kuumus. Üksikud nõrkevad. Oodatakse kannatlikult Verdunist siia jõudvat püha tuld. Kaugel eemal kostab määratuma rahvahulga hõiske. Saluteerib sõjavägi. Spaleerina seisva sõjaväe kolonide ja elav inimtüüri vahelt ilmub noor spordimees, hoides kõrgel üleval põlevat tungal. See on leek, mida toodi Verduni võitlusväljalt.

Bronks nahk üleni higine, tolmune, kuid nägu elav, rõõmus ulatab tuletooja sajatuhandelise inimhulga hõiskel põleva tungal esikohal seisvale vigastatud sõjamehele: ainult tema on väärt, et süüdata leeki Tundmata Sõduri haul.

Kümned sõjaväe orkestrid mängivad hünni, saluteerib sõjavägi ja määratuma inimhulga hõiskel ei ole lõppu. Rahvas hõiskab: põleb ju jälle püha leek aukohal. Selle tõi Prantsusmaa noorus pingutades omi noori lihaseid — hoolimata kõrvetavast päikesest. Prantsusmaa noorus tõi tuld Pariisi — Prantsusmaa südamesse. Selle leegi tõi ta Verduni võitlusväljalt, sellelt nooruselt, kes puhkab igavest und Verduni ühiskalmistuil. See on sümbolne tuli, mis peaks alati põlema — kuid kipub argipäeva askeldustes kustuma. Teda on tarvis uuendada, õhutada, uuesti süüdata. Seda leeki peab tooma noorus mälestusena sellelt nooruselt, kes puhkab lahinguväljadel. Nii luuakse sümbolne side langenute ja elavate vahel.

Nii annavad üksiteisele kätt kaks inimpõlve.

Defileerib sõjavägi. Kolonn kolonnilt liiguvad nad Concordia platsi sihis, kust paistab domineerivalt vanade Egiptuse vaaraode obelisk, mille latv vist näitas aastatuhandete eest kõrbe karvaanidele teed.

Nii on siit — Triumphal Arkast liikunud kunagi Napoleoni Suur Armeed. Nii liikus siit marssal Joffre ja Foch 1918 a. oma Ilmasõja võitjatega. Nii liigivad inimpõlved ja kaovad,

kuid mis jääma peab, see on püha leek, tuli — mida uuendab, õhutab ju põlvest põlveni edasi kannab noorus.

II.

Minevik on tuleviku õhutaja, õpetaja teenäitaja.

Olevik ja tulevik on aga rahvaste tööväli, ideaal. Rahvas, kes elab ainult minevikust, see on nagu rauk, kelle eluga möödunud ja kes otsib nooruse mälestustest soojendavat eluõhku tasa ligihiliva vanaduse vastu. Ta on armutu see vanadus. Närib rahvast nagu rooste rauda, märkamatu, tükk-tükilt, kuni pudeneb kõik, jättes vast ajalukku ainult nime terve rahva olemasolust. Kuid milline rahvas tahaks näha end selles rauga eas? Iga elav olevus taim, loom, inimene tahaks ju elada, signeda lõpmatuseni. Iga rahvas arvab peituvat oma rahva üsas nooruslikku elujõudu. Iga rahvas usub oma tuleviku, kuhu tahab raiuda omale tee, nime, kuulsuse.

Nõrgal olevusel on raske võidelda tugevaga. Väikesel rahval samuti.

Ajalugu lehitsedes näeme, et oli aegu, kus mõni üksik rahvas kogu ilma valitseda püüdis. See ilmvalitsemise püüd ei ole vast täninigi täiesti kadunud. Kuid aegade arenedes jõuame XIX aastasaja lävele, mida võiks nimetada väikeste, rahvusliste riikide „tekkimise ajaks“. See oli romantismiga tekkiv tugev rahvustunne, mis lõi pinna Euroopa väikeriikide tekkimisele.

1815 a. uuendatakse Serbia iseseisvus. 1831 a. saab Belgia oma iseseisvuse. 1832 a. tekib Kreeka riik, ja hiljem (1878) Bulgaaria.

Euroopa targad riigipääd ei näe heameelega nende riikide tekkimist. Kas ei ole nende olemasolu ajutine nähtus? Kuid aastasada on möödunud ja need väikesed riigid on püsima jäänud. Nende olemasoluga on nagu ajaloolise tõsiasjaga arvestama hakatud. Nende olemasoluga on ära harjutud. Sisemiselt on need rahvad näidanud küllaldast elujõudu, et olla ja elada vääriiselt, paralleelselt neile väikeriikidele, mis tekkisid endise suure Venemaa pinnal. Venemaa lagunemine oli ajalooline paratamatus. Seda lagunemist ennustas 1907 a. endine Vene ajaloo professor Bodouain de Courtenais (rahvuse poolest prantslane, kaua aega vene ülikoolides ajaloo professoriks). See huvitav teadusemees näitas, kuis Vene suurriik on vene imperialismi ahnitsemisest tekkinud ja tema lagunemine rahvuslisteks riikideks on ainult aja küsimus. Selle julge väite eest mõisteti Bodouain de Courtenais 5 a. Peetri-Pauli kindlusse. Kuid tööde jäi valitsema. Venemaa lagunes. Revolutsioon ja Ilmasõda kiirendasid vast ainult ajaloo käiku.

Kogu rahva tahtest on tekkinud uued väikerügid ja rahva enda tahtest oleneb nende tulevik. Kui üksiku isiku tahe on sageli määratu jõud, — milline jõud peitub siis terve rahva tahte kogusummas. Kui üksiku inimese usk võib „mägesid kõigutada“, — milliseks jõuks osutub siis kogu rahva kindel veendumus oma olemasollu ja tulevikku.

Iga rahva elus ja ajaloo on olnud rõõme ja muresid. „On olnud süngeid, sombus sügisilmu, on aga olnud ka helgeid, päikeseküllaseid päevi.“

Need viimased ongi, mis moodustavad selle kuldlõngalise mälestuskanga, mida ülistab iga rahvas otsides „kadunud paradiisi“ mineviku aegadest.

Rahvuspühad on ajalooliste mälestuste tulipunktid, kuhu

koondatakse rahva mineviku teenete kogusumma.

Need rahvuspühad omavad määratu kasvatusliku tähtsuse. Neid peab ainult vastavalt korraldama, õhutama, uuendama. Neist peab kaduma endine „kroonu pühade“ vaim. Rahvas peab ise ürgjõuliselt kaasa elama, kaasa tundma, sulades üheks tervikuks, terveks rahvaks. Neil rahvuspühadel elustatakse, uuendatakse, värskendatakse mälestusi, ammutades uut elujõudu ja usku tuleviku tööks. Sest muidu „mööduvad päevad, ja sa unustad kõik, mööduvad aastad, ja sind unustavad kõik“ (Markus Aurelius.) Saagu ka meie rahvuspühad kogu rahva suurpäevadeks, kus ununeb argipäine askeldav väiklus, kus kustuvad poliitilised väiklased tülid, kus lausuda võime selle suure riigimehe sõnadega: „Meil ei ole tarvis tugevat poliitilist parteid, meil on tarvis tugevat riiki“.

A. J.

Mõningaid andmeid Läti uue sõjaministri kindral Kalninshi eluloost.

19. V. 1926. valiti Läti sõjaministriks Läti kahurväe inspektor kindral Kalninsh.

Kindral Kalninshi nimega on seotud mitmed leheküljed Läti Vabadussõja ajaloos.

Kui Läti väe ülemjuhataja staabi ülem juhatas ta Läti kaitseväge pealetungi Bermonti vastu 1919 a. sügisel. Enne seda võttis ta teguvõimsalt osa Riia kaitsemisest bermontlaste vastu, kusjuures tema isiklikkude teenete arvele tuleb lugeda liitlaste laevastiku toetuse sobitamist operatsioonides bermontlaste vastu.

1919 a. esimesel poolel tehti temale ülesandeks organiseerida ja juhatada Põhja-Läti armeed.

Kindral Eduard Kalninsh sündis Liivimaal 1876 a. Oma sõjalise elukutse algas ta 1894 a. (18 aastasel), astudes reamehena teenistusse „pürotehnilisse kahurväe kooli“. Lõpetades kooli 1898 a. jätkas teenistust sõjaväes, sooritas eksternina Nikolai Kadeti Korpuse juures eksami 7 klassi eest ja sooritas samuti eksternina Mihaili kahurväe kooli juures kahurväe ohvitseri kutse omandamiseks kõik nõutavad eksamid. Kahurväe kutseliigi ohvitserina määrati ta Novogeorgievski kindluse kahurväkke teenistusse. Vene-Jaapani sõja ajal komandeeriti ta 1904 a. Kauge-Idasse, kus ta ülesnäidatud vahvuse eest sai mitu aumärki.

Peale sõja lõppu määrati ta 1906 a. Sveaborgi kindluse kahurväkke. 1908 a. astus ta (32 aastasel) Kindralstaabi akadeemiasse, mille 1911 a. lõpetas. Ilmasõjast osa võttes ülendati ta 1916 a. kolonel-leitnandiks. Läti rahvuslises armees teenis kindral Kalninsh juba esimestest päevadest saadik. 1919 a. jaanuarikuul määrati ta Põhja-Läti armee kahurväe ülemaks ja aprillikuul brigaadiülemaks abiks. Juulikuul 1919 a. määrati ta armee ülemjuhataja staabi ülemaks, missugusel kohal ta püsis kuni 18. oktoobrini. Peale seda sai ta kahurväe peavalitsuse ülemaks ja asus kahurväe reorganiseerimise tööle. Koloneliks ülendatud 1919 a. vanusega 18. VII. 1918 a.

Armee ülemjuhataja äraoleku ajal (Liibavis 1919 a. detsembrikuul) täitis ta armee ülemjuhataja kohuseid. 1922 a. asus kahurväe inspektori kohuste täitmisele, missugusel kohal ta oli kuni sõjaministriks kutsumiseni.

Mitmekülgsete eriteadmiste ja mitme võõra keele tundmise tõttu komandeeriti teda sageli mitmesuguste ülesannete täitmiseks väljamaale. Muuseas on ta lõpetanud Prantsusmaal Metzis kõrgemad kahurväe taktikalised kursused (Centre d'Étude tactique de l'Artillerie). Riigi presidendi käsukirjaga 22. VI. 1925 a. ülendati Kalninsh kindraliks ja kutsuti 19. V. 1926. sõjaministriks (50-nes eluaastas).

Ameerika Ühisriikide sõjalaevastiku külaskäik Tallinna 6.—9. aug. 1926 a.

6. augustil jõudis Tallinna kahest torpeedopaatide hävitajast (destroyer, torpilleur d'escadre, grosses torpedo-Boot, eskadrennõi minonosets) koosnev Ameerika laevastik, nimelt: „Sharkey“ leitnant-komandöri Deem'i (kes ühtlasi külastava laevastiku vanem juht) ja „Lardner“—ltn.-kom. J. R. Peterson'i juhatusel.

Külastajad laevad kuuluvad viimaseaja laevatüüpide hulka. See tüüp laevu kujunes välja Ilmasõja esimesteks aastateks. „Sharkey“ ja „Lardner“ on ehitatud peale 1917 aastat. Nende kiirus 27.000 S.H.P juures = 35 sõlmele; veeväljasurve ümber 1300 tonni; relvadeks neli 4,50" ja üks 3,23" kahurit; peale selle torpeedoaparaadid ja klp; meeskond — rahuajal 122, sõjaajal 139 meest. Sarnaste laevade ülesannete hulka nende kiiruse ja tulejõu tõttu kuulub muuseas luure ja suurte laevade kaitsmine allveepaatide vastu. Meeskond on komplekteeritud vabatahtlikkudest; temas peale

valgete inimeste teenivad ka kollased (filipiinlased ja malailased). Ohvitserid on komplekteeritud yankedest.

Ameerika meremeeste vahekord meie kodanikkudega sobis väga hästi, mille tõenduseks võis leida Tallinna tänavail meremeestest ja kodanikest gruppe sõbralikus vestluses.

Ohvitseri õppisime lähemalt tundma 7. VIII öhtul Ohvitseride Keskkasiinos korraldatud ballil ja vastuvõtul 8. VIII Ameerika laevadel. Nad erinevad Vanailma mereväe ohvitseridest: siin õpime tundma suure demokraatilise riigi demokraatliisi ohvitseri. Meie kui noor demokraatiline sõjavägi peaks just Ameerika ohvitserest mõneski eeskuju võtma, näiteks lihtsus rüetuses. Vahekorrad koosviibimistel kujunesid lihtsaiks ja sõbralikeks.

Meilt sõidab Ameerika laevastik Kopenhaagenisse. Euroopas kavatseb viibida ühe aasta, sellest eoleva talve Vahemerel. E.

Kümme kuud Tondi kooliõpil. l.

Mõtteid ja soove kaasvõitlejatele Ohvitseride Täienduskursuste 6. lennu väljalaskmise puhul
31. VII. 1926.

Möödunud aasta 1. oktoober katkestas ajutiselt meie töö väeosades. Tulime hulgana kuulsale Tondile, kus teadsime olevat kaitseväge teaduse templi tema preestritega. Tulime kõik, vaatamata väeliigile ja aastamele.

Eelmiste kursuste lõpetajate kaudu oli meil „Tondist“ igal omamoodi ettekujutus. Isiklikult kujutasin teda asutusena, kust vaevalt „terve nahaga“ pääsed: võimlemisriistadel murtakse su vanad kondid, alaline „nöök“ Valdekis, „üleriiklised tuupimisvõistlused“ klassis, igavene relvade nühhkimine vabal ajal jne. Lühidalt — vaatasin täienduskursustele tuleku kui möödapääsmata pahe pääle ja lükkasin seda „pahet“ aasta-aastalt ikka edasi.

Nüüd aga, kus kursused lõpnud, näeme, et tõesti on „tont Tondi seinale maalitud“. Parim tõendus selleks — keegi meist pole, terveisele liiga teinud“. Tõsi küll, kursuste õppekava ägas ainete ülekoormatuse all, sellep. polnud mitte kerge neid lühikese aja kestel ära seedida, aga eestlase visadus ning püsiv töö aitas meid siingi üle. Muidugi, palju oleks võinud programmis kärpimisi teha, aineid rohkem praktiliselt käsitada jne., nagu „Sõdur“

seda alati nõudnud, ent täiel ulatusel „uued tuuled“ meie ligi veel ei ulatanud. Kuid ununegu puudused ja kibedused lahkumise puhul, seda enam, et nii paljudelgi aladel on kursustel avatud meie silmad ja on püütud teritada meie vaimumõõka. Päälegi-olime tunnistajateks, et ka möödunud õppeaastal sammus kursus kindlasti edenemisteel. Mõtlen siin uusi õppeaineid, nagu „Sõduri kasvatus“, praktilised (näitlikud) tunnid „Kultuur-selgitustöö kursuste“ juhtide algatusel ning osavõttel, iganädalised praktilised tunnid lõpukuudel täienduskursuste ülema juhatusel, „Sõjapsühholoogia“ ja „Sidetehnika“ II osa (optiline, akustiline jne. side). Eriti „Sõduri kasvatus“ ja näitlikkude tundide kohta võib ütelda, et nad lõid täieliku murrangu meie pädagoogilis-metoodilistes vaa-detes ja arusaamistes. Jääb ainul soovida, et meie väeosades tegeliku töö juures samassuunas kogu energiaga edasi raiuksime.

Edasi, meile on 10. kuu jooksul püütud pakuda kõige mitmekesisemaid hädatarvilikke teadmisi sõjaasjanduse alal. Aga kes meist ei teaks, et ükski kool ega kursus ei suuda õpi-

1925, 1926 a. alalisväe ohvitseride kursuse lõpetajad ühes S. Ü. Õ. ülema ja kursuse juhtidega.

lasele anda kõiki elus tarvis minevaid teadmisi. Neid tuleb omandada iseseisva töö ja nurimisega. Kool näitab kätte ainult üldise suuna ja meetodid, nõndaöelda paneb ehitusele kindla alusmüüri, millele oleme kohustatud püstitama väärilise ehituse iseseisva tööga. Sellepärast ärgu jäägu keegi meist poolele teele, pooliku ehituse juurde, vaid asugem visale eneseharimise tööle! Kui siin meie ette peaksid kerkima mõnesugused raskused, arusaamatused, takistused, siis pöörakem nende oma endiste lektorite poole, kes oma tööga ja meelsusega näitasid, et nad teevad kõik, mis rohkendaks

ohvitseride teadmisi ja kergendaks nende vastutusrikast tööd Eesti sõduri väljaõppel ja kasvatusel.

Kümme kuud on meid liitnud ühiseks pereks, kus valitsevad ühised püüded ja vaated, ühised arusaamised. Ärgu katkegu see tihe sisemine side meie vahel ka siis, kui väeosadesse laiali valgume! Eestkätt hoidkem seda alal meie ühise hääle kandja, „Sõduri“ kaudu.

Selles mõttes pigistan lahkumisel iga kaasvõitleja kätt. Värskendatud teadmistega, huvi ning armastusega endise töö juurde! -ms.-

18. üleilmiline karskuse kongress.

Tartus 21.—29. VII. 1926.

„Sõduri“ lugejatel on võimalus olnud jalgida üldajakirjanduse kaudu kongressi tööd. Kongressi sõjaväe sektsioon, kuhu peale Eesti kuulusid kümmekond teiste riikide sõjaväelasi esitajaid, töötas erilise üksmeelsusega nende küsimuste kallal, mis tähtsads sõjaväele. Nüüd isaja sõda nõuab sõdurilt ja juhilt füüsilist ja moraalset sitkust. Võidab see, kellel peale ainelise ja arvulise ülekaalu veel tugevamad ergud. Karske rahva karske sõjavägi on sitke

ja tugev: seepärast eriline tähelepanu pöördka karskusetööle sõjaväes.

Iga sõjaväe kohta ka karskusetöös on maksvad omad töömeetodid, seepärast üldiseid otsusi karskuse töö kohta sõjavägedes sõjaväelaste sektsioon vastu ei võtnud.

Eesti kaitseväge kohta võeti vastu kongressil alljärgnevad otsused ja soovid:

Arvesse võttes alkoholi hävitavat mõju meie rahva ja eriti meie väikese kaitseväge

.18. Üleilmelisest karskuse kongressist osa võtnud sõjaväelased:

Kindral E. Pödler; San.-kol. Heffler (II. div.); Saksa kindr.-lt. Heide; Kol. Raudsepp (6. rüg.); Läti san.-kindr. Snikers; San. n.-lt. Lukas; major Schwartz; Saksa kindral Bauer; kapt. J. Akermann; Soome major Heikinheimo.

peale, tunnustab seksioon tarvilikuks viibimata alata kaitseväes energiliselt karskuse aate propageerimisele — selleks pöörata palvega hra sõjaministri poole:

1) Et sõjaminister ära keelaks joovastavate jookide tarvitamise kõigil kaitseväe ametlistel pidustustel ja vastuvõtmistel, nagu väeosade aastapäevadel, suurtel pühadel, omavahelistel koosviibimistel jne.

2) Piirata joovastavate jookide müümist ohvitseride-, kadettide-, aspirantide-, allohvitseride kasiinodes ja sõdurite kodudes, et aja- ja jooksul võiks neist asutustest kujuneda alkoholit kodud, kasiinod ja einelauad.

3) Kasarmutes ja nende piirkondades, samuti ka eelpoolnimetatud piirkondades asuvates sõjaväelaste korterites kategooriliselt keelata alkoholi müük ja tarvitamine.

4) Ohvitseride ja üleajateenijate atesteerimisel karskuse alal arvesse võtta atesteeritava sõjaväelise eetika pidamine alkoholi tarvitamisel (kuigi alkoholi tarvitamine ei mõju teenistuse kohuste täitmise peale) ja selget vahet teha, kas atesteeritav on karsklane või mitte, ja juhtumisel, kui atesteeritav karskuse alal

on atesteeritud „rahuloldavalt“ — ei või ka üldine kokkuvõte „rahuloldavast“ parem olla.

5) Garnisonides asuda karskusrühmade organiseerimisele, missugused rühmad asuksid aja- viitmata karskuse aate propageerimisele ja karskuse kirjanduse muretsemisele väeosade lugemislaudadele ja raamatukogudesse.

6) Väeosadele sunduslikuks teha säästsummadest määrata teatav protsent karskusrühmade tegevuse toetamiseks.

7) Et sõjakooli, allohvitseridekooli ja õppekompaniide õppekavadesse saaks karskusõpetus sisse võetud ja sellega alus pandud kaitseväe karskete juhtide kasvatamisele.

8) Et distsiplinaar karistuste määramisel saaks alkoholi joomise ja sõjaväe eetika rikumise eest tarvitusele võetud distsiplinaar määrustikus ette nähtud distsiplinaar karistuste kõrgem määr.

9) Et kindralstaap välja töötaks kaitseväe karskusrühmade normaal põhikirja ja kokku kutsuks ülemaalse kaitseväe karskustegelaste koosoleku ning viibimata samme astuks kaitseväe karskushüüdu loomiseks.

Saksa kaitseväelaste abiellumise seadus.

Et meil viimasel ajal sõjaväelaste abiellumise küsimus üldiseks kõneaineks oli ja valgustamist leidis nii seltskonnas kui ka avalikus arvamises, oleks huvitav jälgida selle küsimuse lahendust praeguses saksa kaitseväes maksvates seadustes.

Alljärgnevad read piirduvad ainult mõne huvitava joone tutvustamisega selle küsimuse pragmaatilise külje käsitlemisel, loobudes igasugusest seisukohavõtmisest.

Saksa sõjaväes praegu maksev abiellumise seadus (Heiratsordnung) võeti Riiginõukogu (Reichsrat) poolt vastu ja kirjutati alla 5. V. 1922 a. toleaege Saksa esimese riigipresidenti sotsialdemokraadi Eberti ja Kaitseministri Dr. Gessleri poolt.

Selle seaduse põhjal nõutakse kõikidelt kaitseväkke kuuluvatelt kaitseväelastelt (nii sõduritelt kui ka ohvitseridelt) ülemuse nõusolekut abiellumiseks.

Keelatud on üldiselt seda nõusolekut enne 27-dat eluaastat anda.

Nõusoleku keelamise korral on võimalus esineda kaebtusega. Erasikud ametnikud kaitseväes ei tarvitse abiellumise luba.

Missugustel tingimustel on lubatud kaitseväelastel abielluda?

Tingimused varanduslisel alal on järgmised:

1) et kaitseväelane ise ja tema pruut oleksid täitsa vabad võlgadest,

2) et majapidamine rahalisest küljest kindlustatud oleks. (Rahua ajal enne Ilmasõda nõuti saksa ohvitseri pruudilt kindlustust panga läbi võrdlemisi hiigla summa peale—64.000 Saksa riigimarka).

Majapidamise rahalise külje otsustamisel vähemate vendade juures (allohvitseridel ja meeskonnal) võetakse arvesse, et igakuune sõduri palk on siis majapidamiseks küllaldane, kui juba esimene sisseseade ostetud on ja mehe teenistust selleks otstarbeks enam kulutada ei tule.

„Vooruse ja kombuse nimel“ nõutakse, et iga kaitseväelase tulevasel abikaasal peab olema puutumata reputatsioon (einwandfreien Ruf genissen); ta peab ise olema austamisväärne ja kuuluma ka austamisväärse perekonda (selbst achtbar sein und einer achtbaren Familie angehören).

Kes otsustab abiellumise loa andmise?

Kõikide allohvitseride ja meeskonna (sõdurite) palved antakse üle oma otsekohelele distsiplinaar võimuga ülemusele, kuna otsustab jalaväes mitte vähem kui pataljoniülema õigustega ülemus, ratsaväes alati ainult rügemendiülema ja mereväes otsekohelele ülemusele järgnev ülemus.

Ohvitseride abiellumise luba võib anda ainult sõjaminister. Palved antakse maaväes: nooremad ohvitserid otsekohe vahetumalt pataljoni ülematele jalaväes, rügemendi ülematele ratsaväes, staapides — osakonna ülematele, meriväes — otsekohe laevade juhtidele. Ohvitseride abiellumise palveid otsustab ja abiellumise loa annab igal juhul ainult Kaitseminister isiklikult ise maa- ja meriväelaste kohta Korraldusvalitsuse (Heeres-Personalamt) ettekandel, kuna sõjaväe arstide kohta, mitte Korraldusvalitsuse kaudu, vaid sõjaväe tervishoiu inspeksiooni (Heeres-Sanitäts Inspektion) ja veterinaar inspeksiooni kaudu.

Sõjaväe ametnikkude kohta maksavad samad tingimused kui ohvitseride kohta, kuna ainult nende palvekirjade andmine sünnib sellele otsekohelele ülemale, kellel nende kohta on distsiplinaar võim.

Sellest on näha, et diskretsiooni nõue on juba tagatud teatud viisil palvekirja vahetu andmisega kõrgemale ülemusele, jalaväes, näiteks, noorema ohvitseri palve läheb otsekohe pataljoni ülemale, kuna tema otsekohe ülemus, kompanii ülem, ei pruugi tema kavatsustest naise võtmise alal teada.

Kõik abiellumise palved peavad rutulises korras väljaspool igasuguseid kirjavahetuse saatmise termiine (ausserterminlich) sellele ülemusele edasi saadetama, kellest lõpulikult otsuseandmine ära ripub (ohvitseridel Kaitseministritl). Vahepealsed instantsid peavad oma seisukoha avaldama, kuid ei tohi omal algatusel mingit seisakut palvekirja edasitoimetamises lubada, peavad alati väljaspool termiini palve edasi saatma, isegi siis kui nad seda palvet ei toeta ja korjavad olulisi andmeid selle palve vastu.

Kui abiellumise luba ei anta, peavad põhjused selleks kirjalikult palujale teada antama. Äärmise diskretsiooni tagamise mõttes peab igasugune kirjavahetus abiellumise alal täitsa salajane olema. Nimelt, kui vahepealsed ülemused loevad tarvilikuks teateid koguda, peab igasugune kirjavahetus sel alal ainult ohvitseride käes toimetada olema ja ei tohi neis küsimustes iial ei kirjutajate ega erasikute tööjõudu tarvitada. On isegi selle äärmise diskretsiooni täielikuks tagamiseks sarnane tingimus, et omas vahekirjas peab vahepealne ülemus ära tähendama, kuidas täidetud need diskretsiooni nõuded.

Kuidas kujutada enesele saksa kaitseväelase elu enne 27-dat eluaastat?

Saksa kaitseväge on vabatahtlikkudest koosnev; sõdurid kohustavad end 12-aastaseks teenistuseks, ohvitserid — 25 aastaseks teenistuseks. Üldiselt on abiellumine keelatud

enne 8-dat eelistusaastat või 27-dat eluaastat, kuid erilised määrused selle Heiratsordnung'i juurde näitavad, et sellest seadusest on real elu nõuetele juba järelandmisi tegema hakatud ja et just elu oma moodi mõlemate sugude vahekordi kaitseväljaste suhtes enne riigi poolt määratud aastaid on reguleerima hakatud. Nimelt on lubatud (§ 1316 abs. 2 B.C.B.), et ühe „kihlatud“ poole elukardetav haigus võib põhjuseks olla abiellumise loa andmiseks enne surma, seega siis enne 27. eluaastat. Sellest on näha, et poolametlikult on maksmas teatud „kihlamise“ instituut. See on siis sarnane abielu eelaeg — mis võimaldab läbi-

käimist poolte vahel, ilma et pruudi omadus „einen einwandfreien Ruf genießen“ ja „selbst achtbar und einer achtbaren Familie angehören“ kaduma läheks.

Selle nõudmise tagamiseks soovitatakse peigmehele enne kihlamist (kihluse välja kuulutamist), selleks, et pärast asjata pettumusi ei tuleks, nõutada omale „eelluba“ sellel ülemuselt, kellele abiellumise palvekiri sisse antakse (jalaväes pataljoni ülemalt, ratsaväes rügemendi ülemalt), see on küsida ülemuse arvamist, kas vastab tema pruut seltskonnas maksva moraali nõuetele ja kas võib temaga „kihluda“. W. F.

Kas on lubatav kriitika sõjaasjanduse alal?

R. M.

Mind imestab närvilikkus, millega meil vastu võetakse vähematki kriitilist kirjutust „Sõduri“ veergudelt, eriliselt mõne meie pädagoogi ja sõjateadlase poolt. Leitakse, et arvustus ja uuenduste nõudmine on kuritegu distsipliini vastu. Püütakse isegi autorit kätte saada.

Kuid vaadates vähe ringi, näeme et igal pool, kus on tung paremusele, soov liikuda edasi, seal on kriitika. Kindlasti võib öelda, et arvustuse kartus ja pealesunnitult heatahtlik vaikimine on igasuguse edu ja arengu täieline surm, eriliselt sõjateaduse ja sõjapädagoogika alal. Arvan, et sõjaasjanduse alal ei ole banaalsemat lausetki kui „kõik on korras ja häa, uuendusi pole vaja“.

Iga õpe- ja teadusetöö edeneb, kuni seda liigutatakse ja arvustatakse. „Ei ole hädaohlik, kui teadusemehed purelevad, vaid on hirmus kui nad vaikivad“ kirjutab Vene kindralstaabi kindral-major Borisov. Kadunud Vene sõjaakadeemia ülem kindral Leer ütles: „Paremini ja tugevamini armastab oma isamaad see, kel jätkub julgust avaldada isamaa vigu ja puudusi“. Oma vigade tundmaõppimine on sagedasti õpetlikum kui teiste edusammudega tutvunemine. Ebpatriotism ei tohiks tõsise sõjamehe silmi ja arusaamist tumestada. Oma puudusi tuleb alatasa ja rahulikult selgitada ning kõrvaldada. Ka kõige väiksem uss, kui ta kord on tunginud tugeva tamme tüvesse ja jääb sinna pesitsema, võib pikapeale tamme hävitada.

Oleme harjunud lugema endist Vene keiserriigi sõjaväge tagurluse ja mahajäämise eeskujuks, siiski sorides ta sõjakirjandust leiame sealt huvitavamaid ja edumeelsemaid kirjaid, eriti arvustuse alal. Nendest paljude

avaldamine oleks praegugi värske ja mõnedki meie sõjapädagoogid loeksid seda taktitu ja rahutu iseloomu saavutusteks.

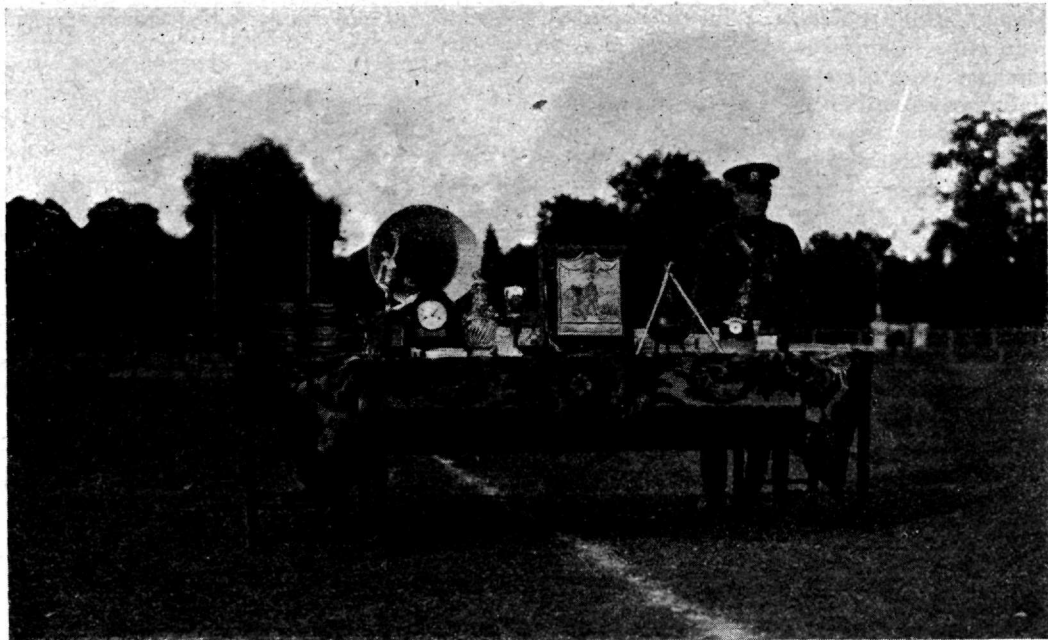
Toon näiteks kokkuvõtliku väljavõtte Vene kindralstaabi kindral-majori E. I. Martõnovi raamatust „Изъ печальнаго опыта Русско-Японской войны“, Peterburg 1906 a. Peastaabi trükikoda, kus ta kritiseerib endist Vene kindralstaabi akadeemiat. Ta kirjutab:

„Igaühte hämmastab süsteemi puudus Vene akadeemilises õppetöös. Kõrgemate õppeasutuste kavad peaksid olema valjult välja töötatud ja läbi mõeldud, tervikus ja osades. Ainete valik ja õpetamise suurus peaks olema seotud kindla juhtiva ideega, nii et kõik kujuneks ühiseks õppesüsteemiks.“

Midagi sarnast ei leia meie akadeemias. Satub sinna „töökas“ professor ja keegi ei takista teda tegelikult oma ainet kunstlikult suureks puhumast, sinna igasuguseid saavutusi paigutamast ja õpilaste mälu kõikide rumalustega raskendamast. (Ka meil leidub „töökaid“ pädagooge. R. M.) Olgu näiteks sõjakunsti ajaloo kursus esimese revolutsiooni ajajärguni, mis kubiseb sarnastest üksikasjadest: „hele-halle hobuseid ei võetud Saksa ratsaväkke“, „ratsahobune sai päevas keskmiselt 7,691 kilogrammi kaeru“, „grentshussaaridel ei olnud tollmane“ jne. Selle kõrval ei õpetatud viimase ajani vene sõjakunsti.

Akadeemiast tulid välja ohvitserid täispuhutud igasuguseid rumalusi revolutsiooni ajajärgust, kuid puudus aim Suvorovist ja — Kutusovist. (Meie kõrgemas koolis on samuti Ilmasõda puudulik ja Vabadussõda puudub täiesti. R. M.)

Kadunud akadeemia ülem kindral Leer on mitmelgi korral väljendanud, et sõjakunsti

Kaitseväe 1926 a. spordinädalaks määratud auhinnad.

kursus on suur prüghunnik, kuhu igaüks oma jätiseid kannab. Kahjuks ei jatkunud kadunud Leeril iseloomu seda prüghunnikut välja pühkida. Just vastupidi: ta avas tee akadeemiasse sarnastele „õpetlastele“, kes selle lõpulikult mustasid. (Peaks juba ka meie sõjakunsti programmide üle mõteldama, igatahes 1925 aastani olid need väga kurvad. R. M.)

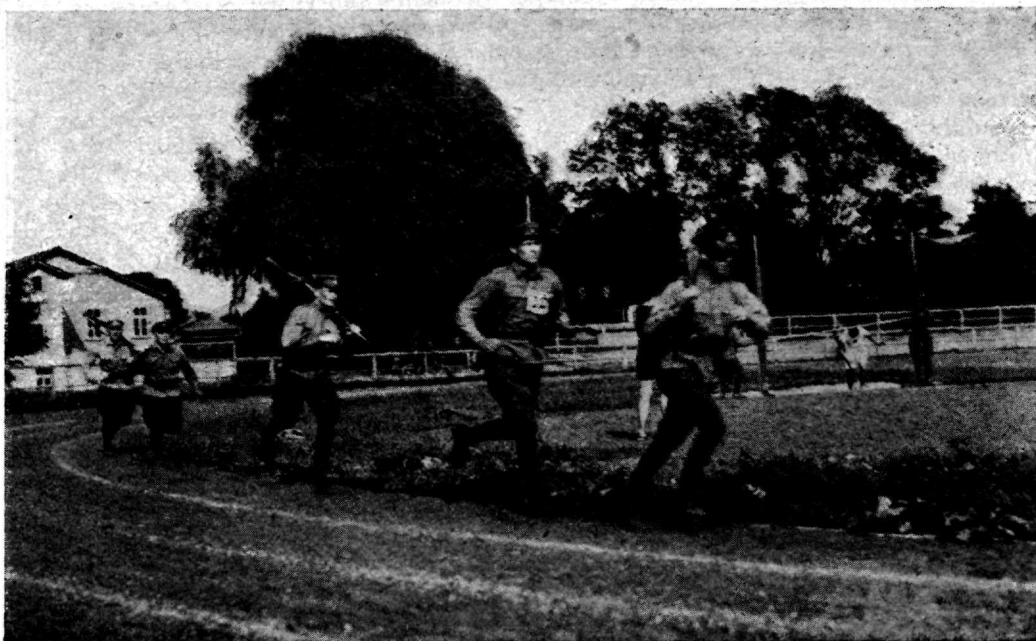
Kui sarnases kaootilises seisukorras oli tähtsam akadeemiline aine, mis võis siis loota teisejärgu ainetest.

Kõiki hämmastas akadeemia eraldamine tegelikust elust. Sel ajal, kui kõrgemad sõjakoolid Euroopas sammuvad kaasa kiirelt areneva sõjaasjandusega, hääbub vene akadeemia omis vanades vormides.

Veel hilja sunniti ohvitseri pähe õppima ülekäike igasugustel ammu kuivanud jõekestel, meeles pidama, kui palju oinaid ja sigu on ühel ruutverstal Galiitsias jne. Kuid tegelikkude lahinguväljadega tutvuneti vähe. Akadeemia kuulajatelt nõuti soola solotnikkude arvu inimese peale, mis veetav saksa voorivankris ja prantsuse remonthobuste tundmist, kuid Jaapani sõjaväe organisatsioon jäi sõja alguseni tumedaks. Kindralstaabi akadeemia selle asemel, et olla uute ideede juhtija sõjavägedesse, kaldus kogu aeg kõrvale elust ja lõpuks sammus elu talt enesest mööda.

Kui süsteemi puudus akadeemilises programmis ja mõnede õppealade puudus on siiski vähem pahe kui akadeemias maksev õppe-meetod.

Juhilt nõutakse lahingus peaaesjalikult: kainen arusaamist, algatusvõimet ja tugevat iseloomu. Akadeemiline õppeviis ja reshiim on aga seatud nii, et need looduse annid süsteematiliselt nõrkeksid. Kainen arusaamist tumestatakse skolastilise õppeviisiga. Sõjakunst on praktiline ja elav ala, sellepärast peaks sõjakunsti teooria selle asemel, et planeeruda metafüüsika pilvedes, viibima alalises ühenduses eluga. Anderikka eriteadlase käes muutuvad ka kõige keerulisemad küsimused lihtsateks ja arusaadavateks. Vastupidi püüab iga andetu oma mõttevaesust peita keeruliste vormide taha. Nii on see peaaesjalikult akadeemilises sõjakunstis. Seal püütakse selgitada lihtsamaid tõdesid filosoofia, psükoloogia ja teiste teaduste abil, klassifitseeritakse igat asja äärmuseni ja igat küsimust järgustatakse lõpmatuseni. (Tean omist kogemust, kuidas ka meie ohvitseride täienduskursustel ja kõrgemas sõjakoolis mõni lektor mõnd ainet kõrgete vormelite ja tarkade seletustega tundide jooksul tumestas, kuna sellesama asjaga õpilased hiljem praktiliselt 15—20 minuti jooksul küllaldaselt tutvunesid. R. M.)

3 klm. rännak staadionil.

Sarnane skolastiline meetod toob ääretut kahju. Tulevane kindralstaabi ohvitser ei lahenda praktilisi küsimusi lihtsalt, vaid teeb seda keeruliste mõttekäikude abil. Praktiliste tegelaste asemel kasvatatakse vaimunärijaid, kes on sõjaasjanduse alal kardetavamad kui päris rumalad.

Teine omadus, mis juhile sõjas tarvilik, on vastutust kartmata algatusvõime. Seda hävitatakse halastamatult akadeemias. Eksamil vastates peab ohvitser kinni pidama õppe- raamatuid. Oma iseseisva vaate avaldamine, mis oleks vastupidine professori vaatele, on kardetavam kui mitte midagi teada. Kui ohvitser seab kokku iseseisva töö, siis ei tohi tal kujuneda oma arvamist, vaid ta peab hoiduma sellest, et mitte lahku minna oponendi arvamistest. Teemid valmistatakse eriliselt igale üksikule oponendile. Kui muutub oponent, siis muudetakse tihti teem diametraalselt vastupidiseks. Ka teemide arutamine ei kannata teaduslikku iseloomu, vaid sarnaneb rohkem märkustele, mida jagab jonnakas ülemus oma alamale rivivaatusel. Vabandus on veel lubatav, kuid vastuväidet loetakse distsipliini hävitamiseks.

Lõpuks kolmandat omadust, „tugevat iseloomu“, kangutatakse iga abinõuga. Kogu inimese saatust ripub ära numbritest. Mate-

maatiliste arvestamiste abil määratakse kindlaks ohvitseri tuleviku karjäär. Kõik oleneb keskmisest numbrist, mille väljaarvestamine on akadeemia kantsleil saladus.

Ühesõnaga Vene kindralstaabi akadeemia tumestas kainet mõistust, hävitas algatusvõimet ja nõrgestas iseloomu. Sellest oli arusaadav, miks anderikkad, iseseisvad, kuid kärelda iseloomuga ohvitserid lahkusid tihti akadeemiast. Anderikkad, kuid rahulikuma iseloomuga, surusid end kokku. Keskmise mass kaotas suuremal või vähemal määral oma iseloomu.

Akadeemia ümbermoodustamiseks oleks tarvis:

1) kõrvaldada suurem osa praegusi professore;

2) luua akadeemias vahekord, mis vastaks kõrgemale õppeasutusele;

3) sõeluda läbi ja viia ühte süsteemi sõjaasjanduse ained, visates välja kõik, mis on üleliigseks mälu ballastiks;

4) võtta õppekavasse üldaineid: üldist ja vene ajalugu, riigi- ja rahvusvahelist õigust, statistikat ja poliitilist ökonoomiat;

5) loopida välja üleliigseid asju ja selle asemel suurendada taktikalisi ülesandeid, sõjamänge ja välisõite;

6) nõuda ohvitseridelt, kes astuvad akadeemiasse, vähemalt ühe väliskeele tundmist.“

See arvustus on kirjutatud Vene keiserriigis 20 aastat tagasi, kuid ta on praegugi värske. Nendel arvustustel oli tagajärgi ja juba Ilmasõja algul oli teinud Vene akadeemia suuri edusamme õppemeetodi, õppekava ja õpilaste vahekorrad. Kui vene akadeemia oleks normaalselt arenenud, oleks ta teinud suuri edusamme selgete peade arvustuse tõttu.

Meie elame 20 aastat hiljem ja võrdlemata demokraatsemates oludes, kuid meil puudub peaaegu täielikult asjalik arvustus sõjaasjanduse alal. Kindral Tõrvand kirjutab „Sõduris“ nr. 26/27 s. a. „Sihikindel püüd paremusele, s. o. et meie igakord, kui puudused tõesti selgeks on saanud, need ka otsekohe kõrvaldame, — peab meid alati tõukama otsimistele, vastastikku mõtete vahetusele, kui küsimus teisiti

ei taha nihkuda paigalt või jälle ei arene soovitava intensiivsusega. Rahulik, asjalik kriitika peaks tõsiste küsimuste arutamisel alati aset leidma ja kõige pealt meie ainsama sõjaasjanduslike ajakirja „Sõduri“ veergudel. Mõõdamines võiks tähendada, et meil õige vähe kirjutatakse. Sellest on väga ja väga kahju.“ Tõesti tuleb kahetseda, et meil nii vähe kirjutatakse. Vähe edasi kirjutab kindral Tõrvand: „Kahju ja väga kahju, et meil leidub juhte, kes mõtlevad: vaikimine igal juhtumusel on kuld. Ja kui vaikida ei osata, siis „päitsed pähe“.

Veel rohkem kahju, et meie nooremas ohvitserkonnas on valitsemas mingisugune kirjutamise ja asjaliku arvustuse kartus. Inimesed on veendunud milgil põhjusel Prudon'i üteldes: „Tõde on nool, mis läbib esimesena selle, kes julgeb ta lendu lasta“. Kuid siiski võib elu ainult tõele rajaneda. Eesti vanasõna ütleb: „Ainult veerev kivi ei sammaldu“.

Side organiseerimine rügemendi kaitselahingus meie oludes.

R. Tomback.

Omas artiklis „Sidetelg meie oludes“ („Sõdur“ nr. 7/8, 24. 2. 26.) tulin otsusele, et suuremate üksuste vahel meie olukorras sidetelge kasutada ei saa. Käesolevaga püüan käsikäes vastava konkreetse ülesande lahendamiseks selgitada neid põhimõtteid, milledele rajaneb üldse side organiseerimine rügemendi kaitselahingus ja kuidas peaks see sündima meie oludes.

Ülesande lahendamiseks võtame jalaväe rügemendi sõjaaegses koosseisus, mis tegutseb Petseri rindel. Rügemendi juures on kerge suurtükiväe grupp ja raadiojaam.

28. juunil k. 7.30 sai 7. jalaväe rügemendi ülem II diviisi ülemalt (Võrust) käsu vallutada raiooni Koselki külast kuni Katševo küalani, kus asuda kaitslele ja panna vastu viimase võimaluseni. Diviisi peavastupanu joone välise servana oli määratud joon: Zabolotje, Vašina Gora, Koselki, kõrgustik 59,9, Motoviilovo, Motõolino, kõrgustik 60,4 ja Katševo küla. Eelpostid käskis diviisi ülem 1—1,5 km peavastupanu joonelt ette nihutada vastavalt kohaliku maastiku iseloomule. 7. rügemendist paremal tegutseb Läti Volmari rügement, vasakul — 2. jalaväe rügement; vahejoon: Katševo, Põlatova, Sõromäätina, Roogovo-gora, Laaserevo ms., Muraškino ja Veretino — kõik punktid juure arvatud 7-da rügemendile. Vahejoon 2. rügemendiga: Koselki, Mitkovitsa,

Pereznika, Kubakova ja Mõlnikova — kõik punktid juurearvatud 2. rügemendile. Vaenlase üle on andmed, et ta luureosad on 28. juunil k. 7 vallutanud Irboska (Pihkva-Riia kiviteel) ning liiguvad edasi Petseri suunas.

Diviisi ülema käsus olid side kohta järgmised andmed:

„1) Diviisi staabi I jaoskond ühes telefoni ja telegraafi jaamaga saab asuma alates täna k. 9.30 Petseris. Sealsamas asub ka diviisi ülema komandopunkt.

2) 2. rügemendi ülema komandopunkt asub Sabelina külas.

3) Volmari rügemendi ülema komandopunkt — Voronkina külas...“

Minu võtsin diviisi ülema kästust ainult need punktid, mis 7. rügemendi ülemale tarvilikud side organiseerimise mõttes ning üldise olukorra selgitamiseks. Diviisi ülema käsu side kohta käivast punktist paistab silma, et ta ainult alluvaid informeerib komandopunktide asukohtade suhtes, milledega ühenduse loomine tarvilik.

Prantsuse ja Saksa sidemäärustikud nõuavad diviisi ülemalt veel diviisi sidetelje üldsuuna määramist. Meie oludes, nagu juba tähendasin, on see mõtteta ja alusetu.

Vastavalt diviisi ülema operatiivsetele kavatsustele, seab diviisi side ülem kokku side loomise kava käsu näol, mille esitab

staabi ülemale kinnitamiseks. Peale viimase poolt kinnitamist ilmub side käsk lisana diviisi ülema operatiivkäsule. Seega on ta maksev mitte ainult diviisi staabi allüksustele, vaid kõigile diviisi koosseisu kuuluvatele üksustele. Ta sisaldab eneses punkte, mis käsivad side korraldamist ja tegelikku läbiviimist terves diviisi piirkonnas teatud operatsiooni kestvusel.

Staabi ülema side käsu võtan arutusele lähemas artiklis, kus kavatsen käsitada side organiseermist diviisi kaitselahingus. Siin aga piirdun ainult nende staabi ülema side käsu punktide üleslugemisega, mis tarvilikud 7. rügemendi ülemale saadud ülesande täitmiseks.

Need oleksid:

„a) telefoni ja telegrafi ühenduse loomiseks 7. jalaväe rügemendi ülemaga (rügemendi ülema komandopunkt Truba küla) kasutada postivalitsuse juhed nr. nr. 70, 71, 74 (numbrid on improviseeritud). Rügemendi ülemal on õigus neid juhesisid, alates Podlesje külast, kasutada ühenduse loomiseks temale alluvate üksustega, seejuures tarvitusele võttes kõiki abinõusid vaenlaselt pealtkuulamise takistuseks.

b) 7. rügemendi ülemal võimaldada suurtükiväe grupi ülemale läbikäimist diviisi suurtükiväe ülemaga punktis „a“ tähendatud liinide kaudu.“

Ülaltoodud punktide sisuliseks seletuseks luban enesele järgmist: meil pole veel kindlasti välja kujunenud side loomise doktriin. Kuidas luua sidet, kas ülevalt alla, või alt üles? Punkt „a“ sisaldab põhimõtteid, et diviisi ülem loob ühenduse rügemendi ülemaga, s. o. ülevalt alla.

Selle põhimõtte üle on väga palju mõtteid vahetatud terve ilma sõjakirjanduses. Lõplikult on peatatud põhimõtte juures, et side tuleb luua ülevalt alla, sest suuremal üksusel on ikkagi suuremad võimalused sideabinõude muretsemiseks ja nende kasutamiseks.

Edasi järgnevad staabi ülema side käsus veel järgmised üldtähtsusega punktid:

c) 7. rügemendi juures töötava raadiojaama laine pikkus kuni 19. juuni k. 12 — 300 mtr.

d) Radiotelegrammide shiffreerimiseks kasutada kuni täna k. 23 shiffre nr. 3.

e) Teated olukorrast esitada k. 9, 11, 13, 15, 17, 19 kuni korralduseni.

f) Meteoroloogilised andmed ja õige kella-aeg antakse diviisi staabist iga nelja tunni tagant: kell 8, 12, 16, 20 jne.

g) Sidematerjalide ladu, alates täna k. 10 on Petseris.“

Ülaltoodud andmed on aluseks 7. rügemendi ülemale oma side kava kokkuseadmisel.

Punkt c kohta pean märkima, et Lääne-Euroopas laine pikkused raadiojaamadele määratakse normaalselt kindlaks vastava armee juhataja poolt. Meil lasub see ülesanne sõjakorral kas ülemjuhataja staabi ülema, või äärmisel juhtumisel diviisi ülema peal; muudugi ainult oma piirkonna jaoks; tehniliselt ei oleks viimane soovitatav.

Punktis f on jutt õige aja edasiandmisest teatud ajajärgude tagant. Täpne ja ühtlane kella-aeg on tähtsaks sideabinõuks mitmesuguste tegevuste kooskõlastamiseks. Täpse kellaaja kontroleerimist ja edasiandmist tuleks ka meil praktiseerida juba nüüd — rahuajal. Õige kellaaja edasiandmise diviisidele peaks võtma enese peale Kindralstaabi telegraaf. Diviisid annavad õige kellaaja edasi rügementidele jne. Ajanäitajaid tuleks kontroleerida terves sõjaväes — vastavalt poolt määratud kellajal — iga päev. Suurepäraselt on see läbi viidud Saksa sõjaväes. Tunniaja kontroleerimine on neile muutunud instinktiivseks. Näiteks pataljoni ülem tuleb oma pataljoni õppusi kontroleerida. Esimene küsimus on: „Härrad ohvitserid — õige kella-aeg?“ Sellele järgneb harilikult kellade (uuride) „joondumine“ pataljoni ülema taskukella järele. Pealtnäha ilmsüütu tegevus, kuid missuguse tähtsusega sõja ajal! Oleks meil kellade kontroleerimine sunduslikeks tehtud enne Otepää manöövreid, oleks vist ka puudunud saamatus arvestada aja elemendiga.

7. rügemendi ülem, saades ülaltoodud andmed, asub rügemendi kaitseplani väljatöötamisele, andes vastavad juhtnõud rügemendi side ülemale.

Oletame, et rügemendi ülem määras peavastupanu positsioonile 2 pataljoni (I ja II); nende vahejooneks joone: kõrgustikud 63,3, 59,3, 58,6, Kolo, Kutsino, Stukolovka külad. Kõik punktid juurearvatud I pataljonile. Vahejooned tiibadel, nagu see juba oli märgitud diviisi ülema käsus. Varupataljonile oli määratud asumiseks Umkovitsi küla (rügemendi vasaku tiiva taga).

Rügemendi juure antud kerge suurtükiväe grupi jaotas rügemendi ülem järgmiselt: I ja II pataljonile kumbagile üks kerge väljapatari otkoehese toetussuurtükiväena, kerge haubitsa patareil — üldtegevus suurtükiväena asuda positsioonile Alaotsa, Pooni, kõrg. 56,0 raiooni.

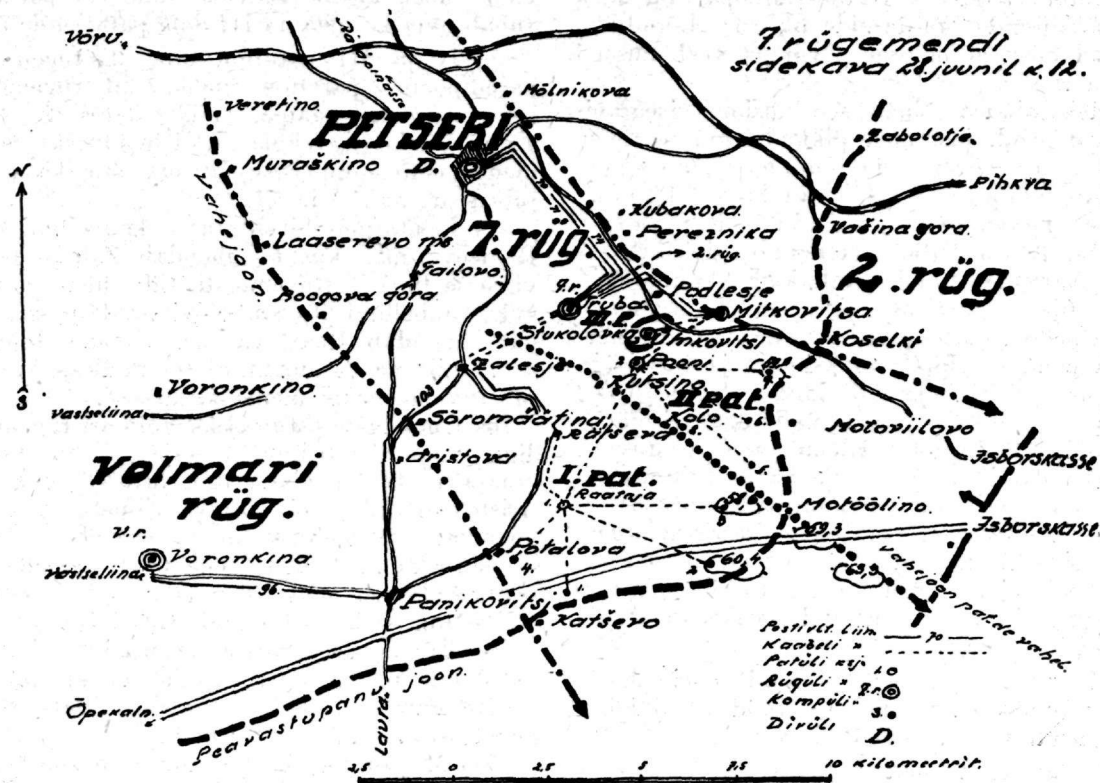
Tegelikult luuakse rügemendi piirkonnas kaks sidevõrku: üks jalaväe-, teine suurtükiväe tarvete rahuldamiseks. Üldine põhimõte on, et suurtükivägi loob side nende üksustega, keda ta toetab, oma juhatusega ja alluvate organitega. Täheandab, suurtükivägi

tegutsetes abiväeliigina jalaväe rügemendi juures, loob ise enesele tarvilised ühendused ja hoolitseb nende korrasoleku eest.

Sellest järgneb, et 7. rügemendi ülema peamure seisab side loomises ainult alluvate jalaväeüksustega ja naabritega. Põhimõtteliselt loodakse side naabritega vasakult paremale, s. o. 7. rügemendi ülem peab ühendusse astuma Läti Volmari rügemendiga (rügemendi ülema k-do punktiga — Voronkina külas).

maldavad vaenlase koondatud või kontsentreeritud suurtükiväe hävitada mitte üksi telefoni, vaid igasugused ühendused. Kas meie oletatav vaenlane suudab koondada meie rügemendi rindele niipalju suurtükiväge, mis omakord suudaks kõik hävitada? Isiklikult kahtlen selle juures.

Käesoleva ülesande juures tuleks 7. rügemendile kaitsta umbes 11 km pikune rinne. Üldvaatepunktist ei ole sarnane pikk rinne ühele jalaväe rügemendile normaalne, kuid meie oludes pole selle rinde pikkus

Enne kui rügemendi side kava kaitselahingus põhjaliku vaatluse alla võtame, lahendame kaks põhimõttelist ja meie oludes väga tähtsat küsimust: 1) Kui kaugemale peaksid ulatama meie oludes telefoniühendused kaitselahingus? ja 2) Kas jõuavad meie organisatsioonisettenähtud sideüksused täita neilt nõutavaid ülesandeid?

Läänes, eriti Prantsusmaal, kriipsutatakse alla suurt tule hävitavat mõju, mille tõttu telefoniühendused juba pataljonist allapoole ilmingimata lahingus hävinevad. Selle pahe neutraliseerimiseks on tarvitusele võetud rida mitmesuguseid optilisi ja akustilisi sideabinõusid ning maatelegraaf. Sarnane teguviis on prantslastele täiesti õigustatud. Kitsad rinded, seega sideliinide kuhjamine kitsale ribale, või-

ka mitte ebanormaalne. Vabadussõjas tuli rügementidel palju pikematel rindel mõnikord kaitseseisukorda asuda ja lahinguid lüüa.

On õige, et pikkadel rindel on väga palju halvu omadusi, kuid telefoni kasutamise mõttes on pikkadel rindel see hää omadus, et vaenlasel puudub võimalus meie telefoniühendusi kerge vaevaga lõhkuda. Meile aga avaneb võimalus telefonisidest vaenlasele palju lähemale viia, s. o. kompanii ülema komandopunktist allapoole, kunirühmaülema tani. Tehniliselt on see vast mõnede raskustega seotud, kuid hää tahtmise juures saab sellest üle. Vabadussõja ajal (Landeswehri operatsioon) oli näiteks 6. jalaväe rügemendis loodud telefoniühendus üksikute valvetõketega. See oli ajal, kus puudus väljaõpetatud sidepersonal ja korralik side varustus. Olen veen-

dunud, et see põhimõtte peaks meie oludes läbi lööma, sest telefon on ainukene abinõu, mis võimaldab elava kõnega mõju avaldada lahingukäigu peale. Telefoni aset ei suuda täita ükski optiline ega akustiline side instrument.

Loomulikult nõuab selle põhimõtte elustamine tuntavalt sideabinõude (telefoniparaatide, kommutaatorite ja kaabeli) arvu suurendamist jalaväe rügementides.

Teine küsimus puudutab side üksuste organisatsiooni.

Üldine tendents Lääne-Euroopas on luua ka pataljonide juurde side üksusi. Lõpulikku lahendamist ei ole see küsimus veel kusagil leidnud.

Meie oludes esineb see küsimus iseäranis teraval kujul, just meie pikkade rinnete tõttu. Side üksuste loomine pataljonide juure võimaldab kiiret side loomist pataljonist alla poole. Teisest küljest aga nõuab meie võitlejate vähene arv meilt nende piinlikku kokkuhoidmist. Meie sõjaväe, eriti aga side üksuste organisatsioon peab olema sarnane, et meie suudaksime välja panna eeslinile maksimum ja teisejärgu ülesannete täitmiseks miinimum elavat jõudu, seejuures peavad aga ka täidetama teisejärgu ülesanded lahinguolukorra nõuetele vastavalt. Seks peaks jalaväe rügemendi side kompanii nii organiseeritama, et kompanii allüksus — rühm, kujutaks enesest täiesti iseseisva orgaanilise side üksuse, mis teatud operatsiooni ajaks ühe ehk teise pataljonile juure antud, võiks tegutseda täiesti iseseisvalt.

Missugune peaks selle rühma koosseis olema, sellest teinekord pikemalt. Nüüd aga jälgime rügemendi ja side ülema tegevust.

7. rügemendi osad 28. juunil k. 7.30, s. o. käsu saamisel asusid puhkusel järgmiselt: rügemendi staap ja III pataljon — Truba ja Davõdov-Konets külade raioonis; I pataljon — Ratseva ms. ja küla ning II pataljon — Umkovitsi küla raioonis. Telefoniühendus oli loodud kompanii ülemateni. Iga pataljoni juures tegutses üks side rühm — juure antud rügemendi side kompaniist. Rügemendi side ülema poolt tehtud kohaliste liinide luure selgitas järgmist: üks magistraal (nr. nr. 70, 71, 74) läheb Petseri-Gorohovo-Koselki-Irboska; teine — Petseri-Zalesje-Aristova-Panikovitsi, mis juures Zalesje küla kohal magistraalist hargneb kahejuheline liin Ratsevo ms.; kolmas — Panikovitsist üle Meksi-Vastseliina. Rohkem kohalisi liine ei ole. Rügemendi side ülem kandes ette rügemendi ülemale ülaltoodud andmeid ning saades rügemendi ülemalt diviisi staabi ülema poolt saadetud side käsu ja andmed pataljonide ülemate komandopunktide kohta, asub viibi-

mata side kava kokkuseadmisele. Käesolevas olukorras side kava kujuneks välja järgmiselt:

1) rügemendi telefoni ja telegraafi jaamad — Truba külas. Sealsamas ka rügemendi raadio-telegraafi jaam. Kõik ülalnimetatud kolm jaama on juba tegevuses.

2) I pataljoni telefoni keskjaam Rantaja külas, (kus asub ka patüli kdo-punkt) algab tegevust k. 11.10.

3) II pataljoni telefoni keskjaam — Pooni külas (patüli kdo punkt) algab tegevust k. 10.

4) III pataljoni telefoni keskjaam — Umkovitsi külas, algab tegevust kohe (II pataljon annab oma keskjaama III-dale pataljonile üle).

5) II ja III pataljon ning 2. rügemendiparempoolne pataljon ühendavad rügemendi eeltelefoni keskjaama, mis alates k. 9.15 asub Mitkovitsa külas. Ühenduseks rügemendi eeltelefoni keskjaamaga ära kasutada juhed nr. nr. 70 ja 71.

6) I pataljon ehitab ajutise kaabelliini kuni Raatševa ms., kus ta ühendab Zalesje poole viivasse liini. Rügemendi side ülem ehitab kaks kaabelliini üle Stukolovka-Zalesje'sse, kus selle ühendab Raatševa ms. viivasse liini.

7) Liin nr. 74 annan, alates Podlesje külast, suurtükiväe grupi ülema käsutusse.

8) Ühendusse astumiseks Volmari rügemendiga teine kaabelliin Zalesje kiriku kohal (vaata p. 6) ühendada liini nr. 103, mis üle Aristova-Panikovitsi viib ja viimases punktis ühendada Vastseliina liiniga nr. 96.

Märkus: Volmari rügemendi side ülemale teadustada, et end ühendaks Panikovitshi-Vastseliina vahelisesse magistraali liin nr. 96.

9) Taganemise korral kasutada I ja II pataljonil p. p. 5 ja 6 tähendatud liinisid.

10) Pataljoni ülematel teated saata rügemendi staapi k. 8, 10, 12 jne.

11) Meteoroloogiliste andmete edasiandmine sünnib iga 4-ja tunni tagant, alates k. 7-st.

12) Õige kellaaeg antakse teada k. 10, 13, 18, 23.

13) Raadio-jaama laine pikkus — 300 mtr.

14) Tarvitada kuni k. 23 shiffrit nr. 3, alates k. 23 shiffrit nr. 7.

15) Pataljoni ülematel luua telefoniühendus kompanii ülemateni. Tarviduse korral üksikute rühmadeni, kui sideabinõud seda võimaldavad.

1) Sidevõrkude skeemid ühes äratarvitatud sideabinõude ja -materjalide arvuga esitada pataljoni ülematel rügemendi staapi üldkokkuvõtte tegemiseks täna k. 13.

Käesolev side kava ilmub rügemendi ülema operatiiv käsu lisana, rügemendi ülema poolt allakirjutatult. Nagu ülaltoodust näha, sisaldab ta eneses kõik andmed side loomiseks kuni pataljonideni. Ülesande lahendamise juures võtsin arvesse, et patal-

jonide juures on igalühel üks rühm rügemendi side kompaniist tarvilise side varustusega, kes ühendused loob pataljoni ülema näpunäidete järelle kompanii ülematega ja allapoole. Sarnane töö jaotus peab minu arvates juba rahuajal rügemendi side komandos läbi viidama ja taktikalistel õppustel praktiseeritama.

Jääb järele nüüd vastavalt ülalloodud kavale side loomine tehniliselt. See on rügemendi side ülema otsekohene ülesanne. Ei hakka siin ruumi puudusel peensustesse tungima. Pealegi on kava täitmise meetod ärripuv iga side ülema individuaalsetest omadustest. Käesoleva ülesande lahendamisel algavad ühenduste loomist ühel ajal nii rügemendi ülema komandopunktist pataljonide ülemate komandopunktideni, kui ka viimastest kompanii ülemateni. Tähtis on tööjaotus. Side ülem teeb oma korraldused suusõnaliselt. Seks kutsub vanemad telefonistid oma juurde ja tutvustab neid lühidalt üldise olukorraga ja juba põhjalikult rügemendi side kavaga, seejuures igauhele

neist täpse ülesande andes. Ühtlasi määrab side ülem tähtaja, mis ajaks töö peab lõpetatud olema ja määrab kindlaks materjalide ja abinõude arvu, mis tarvilikud ülesande täitmiseks. Pataljonide juures toimib sarnaselt side rühma ülem, kes oma rühmaga operatsiooni ajaks vastava pataljoni juure on komandeeritud.

Mis puutub teistesse sideabinõudesse (signalisatsioon, optilised ja akustilised), siis jätan nad meelega puutumata, sest neid abinõusid meil laiemal määral tarvitusel ei ole.

Loomulikult tarvitatakse ka meie oludes peale telefoni ja telegraafi ning teiste tehniliste sidevahendite veel sideabinõudena ka käskjalgu nii jala kui ka ratsa, isegi mootor-ratastel. Kompanii ülemast allapoole, kui telefon puudub, on kõige kohasem signalisatsiooni tarvitamine kas lipukestega või lampidega (öösi).

Kokkuvõttes jääb kaitselahingus telefon ikkagi peamiseks sideabinõuks. Teised aitavad talle ainult kaasa.

Punaste tegevus pärast Narva langemist*).

Narva vallutamise järele 29. novembril 1918 a. võtavad punased kõik oma jõu kokku, et võimalikult kiiresti edasi tungida. Selles suunas pealetungivate punavägede lõppsihiks on Tallinna vallutamine. Suuri raskusi ja takistusi ees ei olnud, tarvis oli kiiresti tegutseda. Punased hindasid selles mõttes olukorda õieti ja katsusid selle järele tegutseda niipalju kui nende jõud, abinõud ja vägede meeolu seda lubasid.

Meie väed olid selleks ajaks alles arenemise algastmel, tuli töötada pooleldi põranda all, sest meie tollaegsed peremehed, kutsumata küllalised läänest, ei hoolinud meie iseseisvusest, ei sõjaväe loomisest. Viimases nägid nad neile suurimat vaenlast, seda nad kartsid ja selle loomisele seisid nad viimasegi vastu. Nad tegid parema meelega punastega igasuguseid lepinguid ja vaherahusid oma naha päästmiseks, kui et oleksid meid lasknud organiseeruda. See on ka arusaadav: ligikaudu aastane sakslaste okupatsioonivõim oli meie rahva kannatuse pannud tõsisele kaalule. Maksvat korda ei pooldanud isegi need, kes selles omal ajal peastmist nägid. Seega oli sakslaste jalgealune tuline, tuli hoiduda kahetule vahele jäämisest, milleks kõiksugu takistused meie sõjaväe loomisele.

Punased kasutasid meie esialgeet jõuetust ja tungisid kiiresti edasi. Meie korraldamata jõududel tuli tegutseda kahel frondil: taganemise ja maad laastavate sakslaste- ja sissetungivate punavägede vastu. Mõlemad vastased olid meist paremini organiseeritud ja varustatud, seepärast on ka arusaadav meie esialgne taganemine. See taganemine ei sündinud süiski nii kiiresti, kui seda lootsid punased. Meie meeste visa vastupanu aeglastas tunduvalt punaste kiirmarssi.

Vaenlase kiiret edasilikumist takistasid ka asjaolud, et Narva sillad olid sakslaste poolt õhku lastud, mis ei võimaldanud kõiki tehnilisi abinõusid pealetungil ära kasutada; siis veel punaste meeolu ja rasked haavad nõudsid nende parandamist.

Varva vallutamisel said tugevasti kannatada punaste 46., 47. ja 2. Viljandi rügement; vähema kaotustega pääsis madruste dessant-osa.

Varsti jõudsid punastele abiväed kohale ja need pandi kohe tegevusse. I. Tallinna komm. rügement võitles senini Uurali väerinnal tsehhidega ja alles 25. nov. saadetakse ta sealt tulema. Tema peab peale tungima meie ranniku ja raudtee vahelises ribas. Siia jõuab ka 150. Tartu komm. rügement, kes peale tungib raudtee suunas. Seega oli kogu Eesti punane brigaad Narva rindele toimetatud.

Vaatamata sarnaste punaste jõudude suure ülekaalu peale suudavad meie nõrgad, viletsasti

*) Andmetel „Eesti diviis“ — Leningrad 1924 a. Valgustatud on peaaesjalikult 2. Viljandi kommunistliku rügemendi (pataljoni) tegevus — olgugi väga üldistes joontes.

relvastatud väeosad neid hulk aega kinni pidada. Taandumine sünnib täkkest täkkeni kavakindlalt.

2. Viljandi komm. rügement toherdas oma haavu tervelt poolteist nädalat Narvas ja siis alles kosus temast pataljon, mis saadeti rännakorras Jõhvi poole. Jõhvis pandi mehed vagunitesse ja sõidutati Rakvereni. Pataljonil puudus tarvilik voor, mis moodustati Rakveres kohalikkude elanikkude kulul (muidugi ülevõtmisega).

Edasi liikus see pataljon jälle rännakorras kuni Kadrinani, kus ära vahetas Tartu rügement ja asus positsioonile meie 5. j. rüg. vastu. Pataljonil oli kaasas oma saatja kerge patarei. Paremalpool asus 1. Tallinna rügement, vasaikul 46. rügem. Udriku pooljaamas oli seisnud meie soomusrong. Vahetus on sündinud öösel (kahjaks puuduvad kuupäevad ja selgus kirjelduses).

Esimesel päeval toimetas Vilj. komm. pataljon luuret ja puhkas. Järgmisel päeval hommiku koidu ajal saadeti üks kompanii Mäoküla paremast tiivast haarama (meie 5. j. r. osad) ja seda vallutama. Pataljoni üldülesandeks oli Tapa alevi vallutamine. Raske lahingu järele on kompaniil läinud korda Mäoküllas sisse tungida, kuid meie soomusrongi dessandi vastukallaletung on selle varsti jälle välja löönud ja taganema sündinud oma lähtekohale. Pealetung lükati ööseni edasi. Paremal pool pealetung 1. Tallinna komm. rüg. oli jõudnud mõned kilomeetrid ette.

Öösel ette võetud kallaletung Mäokülale on punastele paremini õnnestunud. Meie osad on külas rahulikult puhanud ja üles ärkanud alles siis, kui punased juba külas sees olnud. Vangi oli langenud 16 meest, teised olid saanud veel viimasel hetkel külast välja, kui olid ära näinud, et ei suuda punaseid külast välja lüüa. Samal ööl on vallutatud ka Neeruti ja Jõepere mõisad.

Paremal liigub endiselt 1. Tallinna rüg., vasaikul — 46. rügem.

Jõulu laupäeva õhtul on Vilj. k. pataljoni eelosad jõudnud Lokota külasse (4½ klm kagu-pool Tapa alevist).

Esimesel Jõulupüha hommikul kell 6.45 olid punased Moe mõisas ja kell 8.15 Tapal. Meie vägede vastukallaletungid ei suuda enam punaseid sedakorda Tapalt välja lüüa.

Punased tungisid edasi raudtee suunas, kuni Lehtse-Toisi mõisade joonel tuli neil ägedaid lahinguid lüüa nende punktide vallutamise pärast. Järgmise päeva lõunaks vallutavad nad ka Jootma ja Linnapää mõisad ja õhtuks jõuavad joonele: poolm. Koorküla, Lasteküla, Rägavere mõis. Ööseks jääb pataljon siia puhkama, kuid meie kahurvägi ei anna talle rahu, vaid pommitab Rägavere mõisat ja Vedruka küla.

Järgmisel päeval liigub Viljandi komm. pataljon suurema vastupanekuta meie osade poolt kuni jooneni Ojaküla-Areohof-Lapiküla-Lapi-Piirsoo. Siin antakse pataljonile uus pealetungi suun ja nimelt edelasse senise lääne suuna asemel. Eelnimetatud joonelt peab ta liikuma Jäneda mõisa, Piirsoo peale. Viljandi patalj. asemele pidi asuma Tartu rügement ja edasi tungima üldiselt raudtee suunas.

Samas operatiiv kätus mainitakse, et Tallinna rügement selle päeva õhtuks jõudnud Võsu-Korjese-Võhma-Uudeküla joonele.

Pärast vahetust asub Vilj. pataljon uude suuna, milleks õhtul pimedas võtab oma alla Jäneda mõisa.

Vara hommikul algab pataljoni teekond Lehtmetsa poole. Kontakt meie vägedega on punastel kadunud. Lehtmetsa mõisa saab pataljon oma täienduseks 75 punaväelast ja 4 punast ohvitseri.

Alles järgmise päeva õhtul jõutakse Jägala jõe paremale kaldale Rootsapere-Vetla-Saia joonele, kus algavad ägedad lahingud meie vägedega.

Seega oli punaste pealetung jõudnud oma haripunktini. Siin sellel joonel rauges punaste pealetungi hoog, kadusid igasugused lootused edasi jõudmiseks ja mõtelda tuli edaspidi ainult oma naha päästmise peale.

Punasel autoril on piinlik kirjutada oma vägede saamatusest, valus on tal tõtt rääkida ja seepärast arvab ta paremaks luuletama hakata. Oma luule rajab ta täiesti valeandmetele, ja seda sihilikult. Ta maalib seinale tondi kõige tumedamates värvides, mis peab lugejale näitama seda hirmust koletist, millele oli võimata vastu panna, mille eest oleks põgenenud isegi kõige punasem kommunist. Koletistena kujutatakse sedakorda soomlasi, kes olevat võidelnud punase Viljandi pataljoniga, mida aga kusagilt mujalt dokumentidest näha pole.

„Öösel algavad ägedad lahingud. Vaenlane tungib kohati Jägala jõe paremale kaldale, kust teda uuesti tagasi visatakse meiepoolse (punaste) vastukallaletungimisega. Surnute dokumentide ja paberite järele vaatamisel selgub, et vastased Eesti väeosad on soomlasteks muutunud, kes hiljuti värske väeosana liinile visatud. Soomlaste tungisid terve öö vahetpidamata meie kallale.

Millaski ei tulnud eelmistes lahingutes ette, et tääki oleks tarvitatud, kuid siin nägin oma silmaga kuuvalgel täägivõitlust.

Metsariba, mis Jägalajõe paremal kaldal, käis neli korda käest kätte. Viimaks nägime, et seisukord kuigi kindel ei ole; tiivad olid lahitud, nende kaitseks puudus ratsavägi, pataljon oli kompanii suuruseks kokku kuivanud, vaenlane tungis kogu rindel tugevate jõududega

Vehklemisvõistlused espadronidel.

peale. Paremalt tiivalt toovad ratsaluurjad teate, et vaenlase osad 7 klm põhjapoolle Pihkva mõisa suunast meie seljataha liiguvad. Tartu polgust, kes tegutseb Aegviidu jaama sihis, ei tule mingisugust teadet, ka vasakult poolt Kautla-Veenuküla sihist, kus (4) 24. polk asus, ei tule mingisuguseid teateid“.

Niisugust vagajuttu vestab punane mälestuste kirjutaja. Tal on tarvis kuidagi mocdi oma saamatust maskeerida, tarvis on meie sõdureid teha soomlasteks, sest muidu ei tule pilt kuigi värvikas, muidu paistaks väga kentsakas, et meie sõdur kogu aeg taganes ja kus ta äkki selle julguse võttis punastele vastuhakkamiseks ja veel nii südilt, et viimased olid sunnitud põgenema. Tõsi on see, et punase Viljandi pataljoni vastas ei olnud ühtki soomlast, vaid peksa sai ta meie meestelt (5. j. rüg.).

Sel õnnetul ööl ei olevat pataljon põrmugi rahu saanud, meie mehed olevat tunginud isegi pataljoni staabi ja patarei kallale; viimane oli asunud Kreost mõni verst idapool suuretee ääres. Staapki oli pidanud lahinguid lööma pealetungide tagasilöömiseks.

Eelväed tõmmati tagasi Lehtmetsa mõisa kõrgustikeni, kus seisukohti kindlustati, pataljoni staap asus Nõmme külla, patarei paigutati Jäneda mõisa taha raudtee lähedusse (Tartu rügem. seljataha).

Hommikul algab raudtee raioonis äge laskmine. Natukene aega enne seda teatati Tartu rügemendist, et seal olevat kõik korras, nüüd aga kostab laskmine sealtpoolt. Mõni aeg veel ja Jäneda mõisast kihutavad punaste telefonistid Vilj. pataljoni staapi Nõmmkülla, kus teadustavad, et vaenlane (meie) on oma soomus-

rongilt dessandi välja saatnud (Lopiküla juur) ja see dessant on meie (punaste) patarei ära võtnud. Hiljem kinnitas sedasama teadet Tartu rügemendi patül, kes leiti metsast hirmunult, eksinult ja ilma meesteta. Nüüd oli punastele selge, et nende Tartu rügement oli raudtee raioonis haledasti läbi pekstud.

Nende teadete saamisel otsustati Viljandi pataljon tagasi viia kiires korras Marienthal Vedruka-Porrik-Linnapää joonele.

Sel ajal kui Vilj. pataljon asus Vetla-Saia joonele, pidas Tallinna rügem. ägedat võitlust meie dessantvägedega.

Läbipeksetud Tartu rügemendi asemele saatsid punased raudtee (ja Tapa alevi) kaitseks ühe vene rügemendi, kuid see ei suutnud meie soomusronge kinni pidada ja Tapa vallutati viimastelt. Viljandi pataljon jäi seega s.rongidele seljataha. Varsti tuleb tal võidelda meie vägedega, mis tulevad läänest ja soomusrongide osadega, mis peale tungivad Tapa poolt.

Tapa külas asub punaste pataljoni staap ja mõned osad, mis varsti sunnitakse taganema Seene küla poole. Seejuures jäi üks punaste rühm Marienthali poolmõisa täiesti äralõigatuna. Selle rühma peastmiseks võtsid punased ette vastukallaletungi, mis ka õnnestus.

Pataljoni seisukord oli äärmiselt raske, sest ta oli ära lõigatud, taganemise võimalust päeval polnud ja abi polnud ka kusagilt loota. Tapa hiljuti jõudnud Vene rügemendid (kaks) ei annud mingit abi ega suutnud seda alevit kaitsta. Kuni õhtuni toimetas pataljon taga nemisteede luuret ja videvikus hakkas oma osi ükshaaval üle Tapa-Tartu raudtee saatma Niidu vabriku juures. Taganemisel oldi äärmiselt ette-

vaatlikud, sest kardeti meie soomursonge, kuid kõik läks vahejuhtumiseta, milleks metsane maastik palju kaasa mõjus.

Nii „võidurikkalt“ taganes Viljandi komm. pataljon kuni Rakvereni. Ka siin ei ole kuigi hea vastu panna, mispärast taganetakse kuni Isenhofini, kus asutakse positsioonile Purksejõe paremale kaldale. Kui ka siin ei suudetud meie pealetungivaid vägesid seisma panna, taganeti esiti Jõhvini ja pärast Vaivara raiooni.

Vahepeal olid meie dessantosad Merekülas randunud ja asunud Laagna mõisa. Viljandi pataljon ja meremeeste salk said ülesandeks mõisa ära võtta. Esiti oli mõisale peale tunginud madruste salk lõunapoolt, kuid tagajärgedeta, pärast kordas sama katset ka Viljandi pataljon, mis lõppes niisama õnnetult, sest olnud varemalt kokku räägitud ühelajal meremeestega peale tungida. Miskipärast olid aga viimased olnud liiga kannatamatud ja ennem tegevust alustanud.

Laagnamõisa lahingute ajal oli Narva saatus otsustatud. Meie osad olid juba linnas sees, mida ei võinud Vilj. pataljon aimatagi. Pärast Laagna õnnetut lahingut tahtis ta Narva taganeda, kuid võeti linnast tulega vastu. Ta pööras tagasi ja hakkas teist taganemisteed otsima. Viimaks sai ta suure vaeva ja suplemisega üle Narva jõe.

Nii haledasti lõppes punaste „võidurikas pealetung“ Tallinnale, mis kestis 55 päeva ja nõnda nõudis paljude inimeste elu ja varanduse; seejuures ei saadud kaugemale kui Narvast Narvani. Seepärast on arusaadav kui „punane seltsimees“ ohkab: „Raske südamega sunniti meid Eesti pinnalt lahkuma“. Tõesti võis raske olla, et Eesti pinnal ei saadud peremeest mähkida. Teisest küljest oli see halb, et Vene valitsuselt laenatud raha (10 miljoni rubla) hakkas otsa saama ja niisugustel viletsatel sõjameestel olid tulevikus igasugused toetused ja kõrgendused suletud. Ka laenu polnud enam millegiga tasuda, sest Eesti varandused jäid oma rahva kätte.

H. M-n.

Võitlus võimu pärast.

(Lahkhelide puhul Vene kommunistlikus erakonnas.)

Välismaail ja ka Venes eneses „ilma suurima timuka“ nime all tuntud GPU (riiklike poliitilise valitsuse) juhi Dershinsky surm nõrgestas erakonna sisemist julgeolekut selleläbi, et kadus (kas vastasrinna käe läbi?) kõikvõimsa terrori halastamata pea ja saatanlik juht, kelle asemele ei leita enam sama võimsat asetäitjat, sedaenam et isegi GPU koosseisu on end kahtlemata sisse poetanud vastasrinna tegelased.

Selle niioelda füüsilise kaotuse kõrval sai erakonnale osaks veel teine kaotus: V S N H (rahvamajanduse kõrgema nõukogu) juhina ütles Dershinsky omas surmaeelses sisepoliitikale pühendatud kõnes hukkamõistva otsuse erakonna praegusele kursile. „Ma ei näe veel isegi väljapääsu sellest seisukorrast!“ — olevat olnud ta sõnad.

Vast ongi ainult Dershinsky surmast tingitud, et vastasrind ei sammu tapalavale. Erakond võitleb seni veel „organisatsiooniliste“ abinõudega, s. o. kohtadelt kõrvaldamisega ja „resolutsioonidega“. Suurearvulise vastasrinna füüsiline hävitamine nõuaks julgust ja võimu, mida erakonnal enam ei ole, ja kutsuks välja kodusõja. Viimase võimalust ei saa eitada ka praeguse seisukorra juures. Igatahes on otsustav võitlus esialgul edasi lükatud oktoobri algpäevadeni.

Mis on siis opositsiooni sisu ja kes selle juhid?

Enamluse ajaloost tuntud Lenini ideelise vastase Trotski kõrvale on mõtteosalistena asunud niisugused kommunismi toed ja ühtlasi Trotski endised vastased nagu Sinovjev, L. Kamenev j. t. ning rida vastutavaid tegelasi nagu Lashevitch (sõjakomissari asetäitja), Belenkij, Tshernõshev, Shapiro j. n. e. Praeguse või n. n. „uue opositsiooni“ liitumine Trotskiga on iseenesest väga markantne nähtus käesolevas võitluses võimu pärast. Meie mäletame aegu, mil praegused opositsiooni juhid süüdistasid erakonda „trotskismis“, nüüd aga on nad selle voolu ideoloogia omaks võtnud ja ta juhiga käed kokku löönud, — asjaolu, mis kahtlemata diskrediteerib.

Kommunistlike erakonna kui terviku seisukord on täbar veel sellepöolest, et XIV erakonna konverentsile opositsiooni poolt esitatud „fraktsioonide ja üksikute gruppide vabaduse“ nõudmise põhjal tõstavad pead veel teised vastasrinna vähemad rühmitused nagu Medvedevi ja Shljapnikovi poolt esitatud „tööliste grupp“, missugune küll oma ideoloogia poolest „suurest“ opositsioonist erineb, kuid nimetab end samuti pahempoolseks. Üldse peab tähendama, et need ringkonnad, kes millegi pärast maksva korra poole ei hoiu, tunnevad kaasa opositsioonile, — kas või ainult opositsiooni kui nähtuse

Moment edukast kõrgushüppest.

enda pärast, mida ka nõukogude ajakirjandus kinni naelutab.

Peab märkima, et opositsioon on Vene kommunistlikus erakonnas alati olnud, ka juba enne 1917 a.

Erakond on juba aastate eest „nepi“ (uue majanduspoliitika) ellukutsumisega nihkunud ära oma endiselt puhtkommunistliselt (n. n. „sõjalise kommunismi“ ajajärk) aluselt, ära tundes, et kui tahetakse võimul püsida, siis tuleb järelandmisi teha eraomandusele, — eestkätt nendele 22.000.000 talupidajatele, kes vastasel korral uputaksid oma veres kommunismi ühes juhtidega. Kontakt töölisteklasi ja keskmise ning Venemaa talupoja vahel hindade poliitika ja produktsiooni reguleerimise abil on erakonna ametliku kursi peasihte samuti kui võitlus suurataluniku ehk „kulaki“ vastu, kelle majapidamine olla rajatud proletaarlase ekspluateerimisele.

Laialdane külakooperatiivide võrk on selleks ohelikuks, mille otsas tahetakse vedada talupoegi käesolevast ülemineku ajajärgust sotsialistlikku ühiskonda ja riiki. „Kodanluselt päritud“ kapitali äratarvitamise tagajärjel on erakond sunnitud leppima erakapitaliga, mille aastase puhtakasu vahekorrd riiklise majanduse omaga oleks Buhaarini järgi 73.000.000: 1.586.000.000 (rbl.). Tööstuse ülesehitamine on kavatsetud käsikäes maa üldise kandejõuga ja hoitakse väliskapitali ülemäärase sissevoolamise eest. Tööstuse üldise töötasu kasv kuni

28,1% üldisest rahvamajanduse sissetulekust annab erakonnale lootust tööliste seisukorra parandamiseks, kuid seisukord on üldiselt ikkagi väga raske tööpuuduse, tööstuse materjalosa lagunemise ja korrupsiooni tagajärjel. Sise- ja väliskaubandust reguleerib aastane viljasaak ja omamaa tööstuse produktsioon.

Sisepoliitikas on sihiks erakonna puutumatus, kommunismi ehk täpsemalt praeguse riikliku kommunismi levitamine ja võitlus bürokraatismi ning korrupsiooniga. Välispoliitika sihte on riigi maksmapanek välismaile, võitlus Rahvasteliidu vastu ja soodsa konjunktuuri loomine läänepoolsete naabritega. Kominterni tegevus on mitte ainult sallitud, vaid isegi tarvilik nende eesmärkide saavutamisel.

Uus opositsioon asub erakonna ülalmainitud tegevuskava suhtes eitaval seisukohal. Ta tõendab, et tööstuse ja põllumajanduse proportsionaalne arenemine on võimata, nõuab tööstuse saaduste hindade tõstmist ja üldse kõige laiemat industrialiseerimist ohtra väliskapitali abil. (Viimast loodetakse ikka veel saada!) Seejuures näitab opositsioon erakapitali hädaohu ja tööstuse lagunemise peale, mis otse hädaohtlik proletariaadile. Opositsioon on elujõulise talupoja suurim vaenlane. Vene riikluse sotsiaalne struktuur olla nihkunud proletariaadi diktatuurist paremale, s. o. külasse ja kapitalismi üldse.

Lõpuks veel üks opositsiooni seisukoht: legaliseerida rühmituste olemasolu erakonnas. Valitsev erakond näeb selles nõudmises uute erakondade tekkimise otsekohest hädaohtu.

Nagu juba tähendatud, koonduvad „uue“ opositsiooni ümber ka teised vastasrinna rühmitused. Nende ideeline alus on mõnes asjas erinev Sinovjevi-Trotski rühma omast ja sage-dasti tüsna tume.

Nii nõuab Medvedevi rühm peajoontes sedasama, mis Sinovjevi oma, kuid peale selle veel Kominterni ja välismail „vene raha peal elutsevate väikekodanlike logelejate bandede“ likvideerimist. Sellega juba Sinovjev kui Kominterni esimees kuni tagandamiseni ei või nõus olla!

Peab tähendama, et Kominterni toetamise lõpetamist nõuavad ka mõned sõjaväelaste ringkonnad, põhjendades sellega, et see raha sõjaväele antuna tooks hoopis reaalsemaid tagajärgi välispoliitikas.

Vähemlastele lähedal seisev Medvedevi rühm on kõige parempoolsem erakonna silmis. Teiselt poolt, nii Sinovjevi kui ka Medvedevi rühm on küllalt „pahempoolne“, et eitada erakonna „parempoolset“ kurssi... Igatahes valitseb opositsioonilises blokis teatud määrani selgusetus ja ühtluse puudus — asjaolu, mis teda iseloomustab rohkem spontaanse puhanguna massidest ühelt poolt ja isiklise arveõidusena võitluses võimu pärast teiselt poolt. Blokil puudub tegevuse läbikaalutud ühine eesmärk. Ega muidu ei nimeta erakond Sinovjevit poliitiliseks impressionistiks.

Aeg näitab, kas haaravad vastased relvade järele, et nende jõuga võitlust lõpule viia. Rohkem kaldub küll selle poole, et opositsioonil selleks julgus puudub. Kuid asjata oleks ka kommunistlikel erakonnal loota, et ta veel ükskord suudaks näha ennast ilma opositsioonita. Need ajad on lõpulikult möödas, Vene kommunistliku erakonna lagunemine areneb nüüd ja edaspidi vahetpidamata ning tähendab demokraatia lähenemist. Tee sinna on pikk ja võib olla verine. R. T.

Ilukirjandus meie raamatukogudes ja lugemislauades.

„...ainult eesti keele kaudu on meil võimalik kasvatada eesti ohvitseri — kaitseväe juhti.“
N. Reek.

Suure rahuldustundega võttis vastu iga kirjandusõber lugupeetud N. Reeki artikli „Sõduris“ Nr. 29 s. a. eesti keele õpetamise reformeerimise vajaduse kohta sõjakoolis. See laseb hellitada lootust, et ümber-sündinud eesti keel Sv. üh. õppeasutustes kõrvaldab viimaks ometi selle võhikluse, mis meie ohvitserkonnas eesti kirjanduse suhtes nii andestamatult silmatorkav. Kes soovib tõendusi, võtku vaevaks külastada mõnd eesti keele „küsimus-kostmist“ tundi ohvitseride täienduskursustel. Sääb võib kuulda tõesti „eriskummalisi“ asju ja tulla veendumusele, et väga paljud meie ohvitseridest eesti kirjandust üldse ei loe! Kõige igapäiseim vabandus selleks on: meie ilukirjandus ei suutvat midagi pakkuda, olevat paljas „siurutamine“. See on aga otsitud, kuid halvasti leitud väide. Esiteks, ka meie ilukirjandus sisaldab algupäraseid töid, mis asjatundjate arvamusel küünivad vähemalt Euroopa suurrahvaste keskmiste teoste pinnani kui mitte rohkem (A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“, mõned Ed. Vilde teosed, A. Kitzbergi draamad j. m.); aga ka ilma selleta peaks iga intelligent inimene, liiategi ohvitser kui kasvataja ja õpetaja, põhjalikult tundma oma rahva vaimuvara. Teiseks, ainult täiesti vähikud kirjanduse põllul võivad „siurutamiseks“ nimetada näit. A. Kivikase, M. Metsanurga, O. Lutsu, J. Kärneri, G. Suitsu töid, rääkimata meie vanema kirjanikkude põlve töödest. Ja just Sõjakoolilt oleme õigustatud lootma, et sääli äratataks ohvitseride seas huvi meie kirjanduse vastu. Senine „Kampmanni“ refereerimise süsteem eesti keele tundidel aga vaevalt suudab seda teha. Selles mõttes peab eesti keel Sõjakoolis „ümber sündima“.

Mitte puudutades seda, kuivõrd siin süüdi on ka väeosade ülemad ja ohvitseride kogud, kelle ülesannete

hulka kuulub oma alluvate (kogu liikmete) igakülgne arendamine, tahaksin küsida kaitseväge raamatukogude hoidjatel: mis olete teie teinud selleks, et eesti kirjandus teed leiaks ohvitseride sekka? Kas olete oma valulast — raamatut — sellega „levitanud“, et teda kapi nurka kolletama panite, või olete korraldanud kasiinodes „raamatu nädalaid“, alagatanud referaate kirjanduse alal, propageerinud teda oma hääle kandjas, plakat-kirjadega, suuliselt jne.? Vaadake, mujal on seda sageli tehtud, aga meil vist küll mitte. Ometi olete ju teie see „maa sool“ kirjanduse alal, kelle kätte vist mitte juhuslikult pole usaldatud nii tähtsa asja korraldamine kui seda on raamatukogu. Sellejuures aga vist teiegi ei salga, et kirjandus on üks neist nurgakividest, millele rajame kaitseväge moraalse ja rahvusliku kasvatusena.

Kui nüüd vaadelda, mida õieti sisaldavad kaitseväge raamatukogud eesti kirjandusest, siis peab ütlema, et suurem osa neist sisaldab väga juhuslikku krami. Ei ole näha, et oleks eelistatud raamatute ostmisel meie valitud ilukirjandust mitmesugustele „Tarzani“ lugude tõlgetele ja sageli meile väärtusetu võõra keelsele kirjandusele.

Mis puutub lugemislauadesse kasiinodes, siis jätab ka nende korraldamine paljugi soovida. Igakord pole selle põhjuseks mitte ohvitseride kogu aine line kitsikus. Võtame näiteks Ohvitseride keskkogu lugemislaua. Ta on küll üle ajutatud igasuguste võõra keelsete pildilehtedega, aga kas olete sääli näinud „Loomingut“, „Eesti kirjandust“, „Eesti keelt“ (viimane küll puht keeleleine ajakiri, kuid ohvitseride lugemislauale teeks ta ainult au). Ei, ja veel kord — ei. See aga on, minu arvates, andeksandmatu vääranähtus, olgu süüdlane kes tahes. Või arvatakse mõnel pool, et ohvitser praeguse ainelise kitsikuse juures jõuab ise endale muretse da vajalikud ajakirjad ja kirjanduslikud teosed. Selles mõttes eeskujuliku lugemislaua nime on ära teeninud Sv. Ü. Ö. ohvitseride kogu lugemislauad.

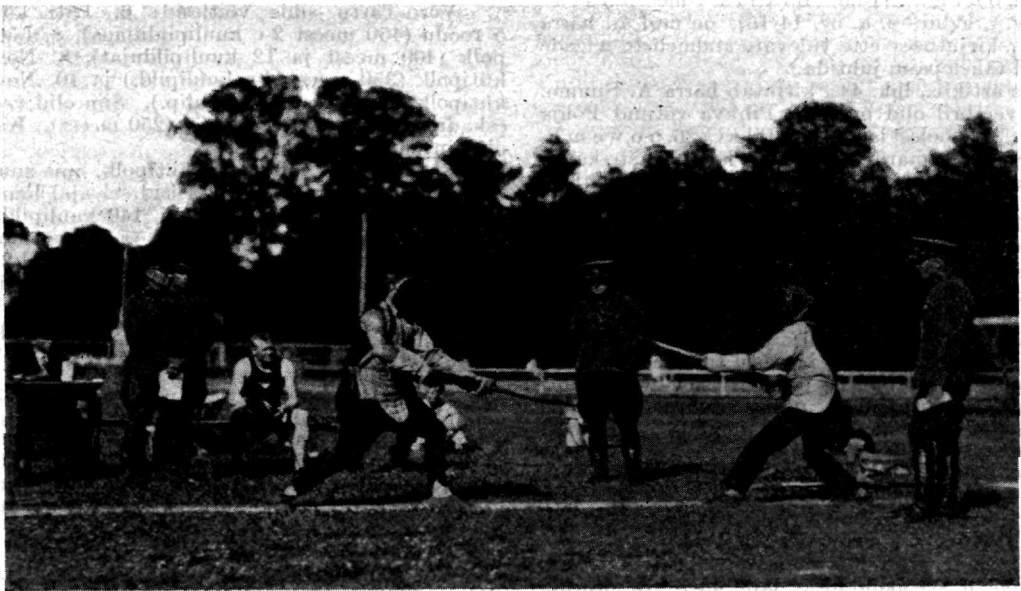
Raamatukogude hoidjad, hoelitsege väärtusliku eesti ilukirjanduse soetamise eest raamatukogudes! Propageerige kõigi abinõudega meie vaimuvara!

Ohvitseride kogud, ärge sulguge kukruid kulude eest meie kirjanduse pääle! Organiseerige kirjanduse alal sisukaid referaate, kutsudes selleks tunnustatud asjatundjaid.

Auväärt „Sõdur“! „Kroonika“ kõrval targaku ka „Kirjanduslik kroonika“, kust võiksimme uute ilukirjanduslike teoste üle leida kokkusurutult selle hinnangu, mis neile arvustajate poolt osaks saanud.

Ühisel jõul tasandagem teed kirjandusele meie kaitseväes, meeles pidades ülal tsiteeritud Kindralstaabi ülema sõnu.

-ms.-

Vehklemisel tääkidega.

Spordinädala organiseerijaid ja kohtunikke.

× Kaitseväge kehalise kasvatuse juht kolonel-ltn. G. Maser.

Veel märkusi artikli kohta „II-ne diviis 7-me aasta eest“*).

E. Meos.

Märkus. Toimetus annab käesolevale kirjutusele ruumi, et Vabadussõja tegevuse kohta koguda täielikumaid andmeid. Millised kogutud andmetest täiesti õiged, selgub Vabadussõja ajaloo kirjutamisel, kuid andmeid kaalutakse ja võrreldakse. Seni puudub kontroolerimiseks autoriteetne allik. Koguni Ülemjuhataja sõjategevuse päevaraamatus leidub vahel eksitavaid vigu.

Toimetus.

Täienduseks minu kirjutusele „Märkusi artikli kohta „II-ne diviis 7-me aasta eest“ (v. „Sõdur“ s. a. nr. 14/15), on mul au härra A. Simmo kirjutuses ette tulevate andmeliste vigade peale veel tähelepanu juhtida.

Omas artiklis, lhk. 44., kirjutab härra A. Simmo, et 29. novembril olid punased Pihkva võtnud Põhja korpusele. Tõepoolest langes aga Pihkva 26. novembril ühe osa valgekaardi äraandmise läbi punaste kätte.

Samuti ei langenud Jõgeva mitte 14. detsembril, vaid 24. detsembril punaste kätte. Jaama ja alevi võttis meie 2. jalaväe polk 9. jaanuaril 1919 a. tagasi, välja lüües sealt 3. Soome kommunistlike kütipolgu, kes varem meie rindest katsus läbi murda ja siis omale Tartust 49. Vene kütipolgu mehed kahuritega appi kutsus.

Vaenlane oli taandumisel; meie pidime seda kiiresti oma kasuks tarvitama ja edasi tungima, et tema jõudu lõpulikult murda. 10. jaanuaril kell 20,45 andis Sõjavägede Ülemjuhataja üldise juhtnõõri, mille täitmise kohaliste olude järel võis ständida. Juhtnõõri järele oli II. diviisi ülema al. polk. V. Puskari ligemaks ülesandeks Lõuna-Viljandimaad ja kitsaropalist raudteed vaenlasest puhastada, peale selle tuli end Valga poolt kaitsta ja Tartu vastu edasi tungida; kui aga jõudusid jatkub, siis vallutada ka Valk.

Vaenlane ei murdnud Mõniste all seisvast 1. Läti Volmari polgu seisukohtadest läbi mitte 18. aprillil (lhk. 46.), vaid 17. aprillil.

Ruhja alev vallutati punaste poolt mitte 24. aprillil, vaid 25. aprillil. II diviis sai initsiatiivi oma kätte 24. mail, mil II diviisi väeosad Pihkva sihil peale õiset pealetungi kogu Pihkva rindel vastase seisukohtadest läbi murdsid. Kiirelt edasi liikudes võtsid II diviisi löökosad ühes soomusautodega samal hommikul Irboska alevi ära ja järgmisel öhtul (25. mail) kella 21 ja 22 vahel ka Pihkva linna. Samal öhtul langes ka Volmari sihil meie soomusrongide dessantide kätte Stackelni jaam ja alev.

Marienburgi alev (Aluksne) ei langenud mitte 30. mail meie vägede kätte, vaid 28. mail vastu ööd. Alevi vallutas meie 2. ratsapolk. Päev varem, s. o. 27. mail, vallutas sama väeosa, tungides vastase selja taha, teda hävitades ja paanikat sünnitades, Uue-Marienburgi mõisa, mis ainult mõni verst samanimelisest alevist ja raudteejaamast eemal.

Meie väed jõudsid Düüna ääre välja 5. juunil 1919 a.; samal päeval langesid meie kätte Kreutzburg ja Jakobstadt. Siin ees olev meie 1. ratsapolk vaheutati 6. juunil Läti 1. Volmari polguga.

Täienduseks oleks nimetada ka järgmist: Peale Valga, Võru ja Petseri vallutamist 1919 a. veebruarikuu algul tõi vastane meie II diviisi vastu rohkesti uusi jõudusid juure, peaaesjalikult Läti kütipolke ja nimelt: 1., 4., 6., 8. ja 9-as. Heinaste, Parrase, Patemõisa, Nurmise sihis olid kohalikud punased Läti partisaanid (umbes 500 meest), kellede staap asus Salisburis. Nurmisest — Talli jaama raioonini oli

9. Novgorodi polk (500 meest 6-e kuulipildujaga); edasi kuni Valgani — 12. Novgorodi polk (400 meest 4-ja kuulipildujaga), 48. kütipolk (500 meest) ja 49. kütipolk 400 meest 6 kuulipildujaga). Valga raionis — 1. Läti kütipolk (650 meest ja 6 kuulipildujat), 4. Läti kütipolk (kaks patajoni — 800 meest ja 24 kuulipildujat), 9. Läti kütipolk ja kaks patajoni 83. kütipolgust (600 meest ja 6 kuulipildujat). Peale nende oli veelses raionis: neli 6-tollist, neli 4-tollist ja üheksa 3-tollist kahurit, kaks soomusrongi (7-me kolmetollilise kahuriga ja kuni 30 kuulipild.), mõned ratsaeskadronid ja üks miinidivisjon (250 meest ja 2 kuulipildujat); viimane koosnes hünlastest.

Võru-Tartu sihis võitlesid: 6. Läti kütipolgu 5 roodu (450 meest 2-e kuulipildujaga), 8. Läti kütipolk (400 meest ja 12 kuulipildujat), 8. Novgorodi kütipolk (350 meest 6-e kuulipild.) ja 10. Novgorodi kütipolk (450 meest ja 6 kuulipild.). Siin olid veel kaks eskadroni Läti ratsadivisjonist (250 meest). Kahureid oli siin kuus kolmetollist.

Räpina sihis võitles 85. kütipolk, mis suuremalt osalt vangi langes. Kokku seisid sel ajal lõunarinde II diviisi vastu kuni 9000 püssi, 140 kuulipildujat ja kuni 40 mitmekaliibrilist kahurit ning 2 soomusrongi.

Kui II diviis initsiatiivi Marienburgi sihil 27. mail oma kätte sai ja diviisi väeosad Marienburgi peale hakkasid tungima, hävitasid nad ja pillasid laiali Vene XI diviisi jäänused (1., 4. ja 9. Läti kütipolgud, ning 49. ja 94. Vene kütipolgud; selle diviisi staap asus Marienburgis).

30. mail vallutati 1. ratsapolgu poolt Alt-Schwaneburi alev ja raudteesõlm; sealjuures langes vallutajatele saagiks 1 kitsaropaline soomusrong, 3 rasket ja 2 kerget kahurit, üle 30 kuulipilduja, 2 laia- ja 13 kitsaropalist vedurit, umbes 400 vagunit, mitutuhat vankrit ja 3 vagunit kahurimoona, 1 vaguni täis telefoniraate ja m. varustust.

31. mail vallutas 2. Läti Võnnu polgu partisaanide salk Võnnu linna. See polk kuulus varemalt II diviisi alla, kuid läks 20. mail III diviisi koosseisu üle.

See jätk enamlaste rindest, mis osalt Eesti väe vastu, osalt Vene Põhja-Lääne armee vastu võitles ja Soomelahest kuni Luubani järveni ulatas, oli üks osa enamlaste läänerindest. Siin võitlesid enamlastel 7. armee ja osalt ka 15. armee. Esimese staap asus Novgorodis, teise — Velikije-Lukis. Need armeed jagunesid diviisidesse, viimased omakord brigaadidesse. Diviiside arv neis armeedes polnud kunagi kindel ja olenes rinde tähtsusest ja tugevusest. Üldse oli enamlastel meie ja Põhja-Lääne armee vastu 1919 a. augustikuu keskpaigas üle 40 diviisi.

Igas diviisis oli enamlastel 3 jalaväe brigaadi, igas brigaadis — 3 polku; kuid oli ka erandeid — nii polnud Eesti kommunistlikes jalaväe diviisid mitte 3 brigaadi, vaid 2, ühtekokku 6 polku. Peale selle oli veel igas jalaväe diviisis 1 kergekahurväe brigaad, millel oli 3 neljapatareilist divisjoni.

Peale selle kui punased Pihkva 1919 a. 25. mail olid sunnitud maha jätma, said taandumisel ka nende väeosad tublisti kannatada. Et oma seisukorda parandada, olid nad sunnitud üksikuid reservis seisvaid polke ühe diviisi piirkonnast teiste diviiside piirkonda üle viima ja osalt ka uusi jõude juure tooma. Kuid ka neid uusi juuretoodud jõude ei saanud nad ühte kohta koondada, sest taandumise ja lüüasaamise tõttu olid nad sunnitud neid viskama sinna, kus rinne juba päris lage oli. Nii võitlesid siis ka punased polgud mitte otsekohe oma diviiside juures, vaid nende diviiside juures, mille piirkonda nad sattusid.

7. armee alla kuulusid 2., 6., 10. ja Eesti kommunistline diviis. 2. ja 6. diviis asusid Gatshina grupis

* V. „Sõdur“ s. a. nr. 3.

(kuni Osmino küalani). Eesti kommunistlike diviisi asukoht (mille polgud meie II diviisi vastu peaaesjalikult Porhovi ja Ostrovi vahel võitlesid) polnud täpselt teada. Ka osa 15. armeest võitles meie II diviisi vastu, ja nimelt oli siin punastel 11. diviis ja 1. Läti diviisi osad (Pihkva grupis). 11. diviisi asukoht oli Põtalovos, 1. Läti diviisi asukoht — Reshitsas.

10., 11., 1. Läti ja Eesti diviisid olid enamlastel juba varemalt meie II diviisi vastu, samuti ka 1. ja 19. diviiside osad. Taandumise ajal maikuul töid enamlasted Uurali rindelt siia kaks diviisi täies koosseisus, peale selle veel üksikud brigaadid. Nii oli Pihkva grupis meie II diviisi vastu võitlemas 3. diviisi 2. brigaad (22., 23. ja 24. kütipolgud, ning Luuga grupis — 4. diviisi 3. brigaad (34., 35. ja 36. kütipolgud). Ka üksikuid polke, mis varem kuulusid 17. ja 18. diviisi alla, töid enamlasted meie vastu võitlema, samuti ka osa oma sõjakoolide kursante, madruste salku ja kommunistlike pataljone*).

Peale Pihkva tagasiandmist punastele asusid II diviisi väeosad Pihkvaelsele kindlustatud joonele. Siin hakkas vaenlane vägede ümberpaigutusi tegema. Sagedasti seisis see ümberpaigutus küll ainult väeosade nime ja numbri muutmises. Nüüd hakkas vaenlane koondama omi polke nende diviiside juure, millele alla nad kuulusid. Oktoobri algul asus Pihkvas 10. di-

viis. Selle diviisi polgud — 84., 85., 86., 87., 88., 89. ja 90. — võitlesid siin meie II diviisi vastu. Põtalovo jaamas asus vaenlasel 11. diviis ja selle diviisi polgud võitlesid siin kuni Lubani järveni.

Oktoobri algul hakkas vaenlane neid polkuseid (selle diviisi 1. ja 2. brigaad) siit lõuna poole vedama. Ärasaadetud väeosade asemele tõi ta aga uusi, nimelt saadi kindlaks teha 2. piirivalve diviisi kolme polgu siinolek. Kuid enne oli vaenlane diviisi 53. diviisiks ümber nimetanud ja polgud — 475., 477. ja 478. polkudeks. Eesti diviis, mis 6 polgust koosnes ja varem Pihkva all võitles, saadeti ära Dvinski alla poolakate vastu.

Oktoobri keskel tõi vastane Pihkva alla veel mõned uued polgud, nimelt 7., 8. ja 9. kütipolgud, kelle meeolu aga väga langenud oli.

Omalt poolt pean juure lisama, et punastel ei puudunud teatud osavus nõrgemate kohtade leidmises lõunarindel. Seal, kus II diviisi väeosade kõrval asusid rindel Vene valged osad, kippusid punased alati enamasti õsiti ikka nende Vene valgete väeosade kallale, millele nõrk vastupidavus neile suurt lootust võidu peale pakkus. Nii jätsid punased tihti Eesti väeosad targalt rahule. Kuid ei tohi unustada seda mõjuvamat põhjust — nimelt Vene valgete väeosade nõrka vastupidavust ja nende paanilist meeolu, eriti õisicis lahinguis.

*) V. ka „Sõdur“ Nr. 14-15, s. a.

Sport.

Soome-Eesti kaitsevää sõprusvõistlus jalgpallis.

Meil juba aastate viisi on sobinud tihe side meie lõunapoolse naabri Lätiga, kus kaitseväälastel üksteist külastavad võisteldes jalgpallis. Võideldes Eesti Vabariigis enamise Vene

vastu, löime oma vennasrahva Soomega unustamata sidemed lahinguväljal. Nende sidemete tugevdamiseks ja mõlema vennasrahva kaitsevääde vahelise läbikäimise elustamiseks kutsus meie Kindralstaap käesoleval aastal Soome kaitsevää jalgpallimeeskonna omale külla sõprusvõistlustele. Kutse võeti hõimrahva

Eesti-Soome kaitsevää sõprusvõistlused jalgpallis 7. ja 8. augustil 1926. Eesti meeskond 7. VIII.

Soome meeskond 7. aug.

kaitseväe poolt lahkesti vastu, nii et 5. skp. võisime tervitada kalleid külalisi meie pinnal. Sõprusvõistlustele sõitis külla Soome kaitseväge jalgpalli meistermeeskond major Stohlströmi juhatusel.

7. ja 8. augustil peeti külalistega kahed sõprusvõistlused. Võistlused möödusid täiesti korrektsuse tähe all, mis nii harva jalgpallis juhtub. Meie kaitsevaelased löid külalistega algusest peale südamliku vahekorra, mis oma haripunktile tõusis 8. aug. õhtul ohvitseride kasiinos korraldatud omavahelisel koosviibimisel. Vastastikkudes lauakõnedes toonitati sportliste sidemete arendamise vajadust vennasrahvaste kaitseväge vahel ja lasti vastastikkude kaitseväge elada. Sõbralik koosviibimine kestis hilja ööni. Lahkumisel tundus, et see mõnepäevaline koosviibimine oli Soome ja meie kaitsevaelasi veelgi üksteisele lähendanud... Hyvasti. Head jälle nägemist!

*

Üleriikliste kaitseväge spordi- ja sõjaväeliste võistluste tulemused.

100 mtr. jooksus A kl.

1) Rm. Rähn, Side pat., 11,3; 2) veltv. Kesküll, Pioneer pat., 11,5; 3) kdt. Paide, Sõjak. patari, 11,8; 4) veltv. Kuk, 1. jal. rüg., 11,9; 5) v. a. o. Laos, 2 soomusr. rüg.; 6) rm. Palmberg, Side pat.

100 mtr. jooksus B kl.

1) Rm. Kaha, 7. jal. rüg., 12,0; 2) rm. Porohov, Side pat., 12,2; 3) kdt. Tentson, Sõjak. patar., 12,2; 4) asp. Palm, Sõjak. asp. kurs., 12,4; 5) kdt. Hanson, Sõjak. 1 komp., 12,5; 6) noor Gern, Side pat., 12,6.

200 mtr. jooksus.

1) Rm. Rähn, Side pat., 23,6 (uus kaitsev. rek.); 2) veltv. Kesküll, Pion. pat. 23,7; 3) rm. Kaha, 7. jalav. rüg.; 25,3; 4) noor Steinbach, 6. jal. rüg., 25,8; 5) kdt. Paide, Sõjak. patar.; 6) asp. Palm, Sõjak. asp. kurs.

400 mtr. jooksus.

1) Rm. Rähn, Side pat., 52,7 (uus kaitsev. rek.); 2) veltv. Kesküll, Pion. pat., 52,7; 3) noor Gern, Side pat., 55,0; 4) kdt. Hanson, Sõjak. 1 komp., 55,1; 5) rm. Viiand, 7. jalav. rüg., 55,1; 6) n.-leitnant Rosenthal, 1. jal. rüg., 56,7.

800 mtr. jooksus.

1) Rm. Rähn, Side pat., 2:5,0 (uus kaitsev. rek.); 2) kdt. Parek, Sõjak. 1 komp., 2:8,0; 3) kdt. Mõttus, Sõjak. 1 komp., 2:8,9; 4) v. a. o. Kusbok, Allohvits. k. 2 komp., 2:9,6; 5) kdt. Madisson, Sõjak. 2 komp. 2:11,4; 6) v. a. o. Niit, Pion. pat., 2:11,5.

1500 mtr. jooksus A kl.

1) Noor Laurson, Side pat., 4:21,6 (uus kaitsev. rek.); 2) kdt. Mõttus, Sõjak. 1 komp., 4:25,9; 3) kdt. Jaanus, Sõjak. tehn. komp., 4:27,8; 4) v. a. o. Niit, Pion. pat., 4:28,2; 5) kdt. Parek, Sõjak. 1 komp., 4:33,8; 6) noor Kurg, Pion. pat., 4:35.

1500 mtr. jooksus B kl.

1) Noor Šneering, 10. jal. rüg., 4:31,4 (uus kaitsev. rek.); 2) kdt. Veborn, Sõjak. 1 komp., 4:34,6; 3) rm. Aolep, Allohvits. k. 3 komp., 4:35,6; 4) n. a. o. Tappo, Side pat., 4:35,8; 5) noor Pulk, 6. jalav. rüg. 4:36,6; 6) asp. Teksal, Sõjak. asp. kurs., 4:37.

5000 mtr. jooksus A kl.

1) Noor Laurson, Side pat., 16:21,5; 2) kdt. Jaanus, Sõjak. tehn. komp., 16:44,1; 3) noor Kurg, Pion. pat., 16:59; 4) kpr. Strund, I div. suurtükiv., 17:10,2; 5) rm. Paara, 1. jal. rüg. 17:26,1; 6) v. a. o. Ilves, 5. jal. rüg., 17:31.

5000 mtr. jooksus B kl.

1) Rm. Aolep, Allohvits. k. 3 komp. 16:58,7 (uus kaitsev. rek.); 2) noor Šüts, 2. jal. rüg., 17:9; 3) kpr.

Neumann, Allohv. k. kuulip. komp., 17:13,1; 4) noor Pulk, 6. jal. rüg., 17:15,3; 5) rm. Jürisson, Sakala rüg., 17:15,3; 6) rm. Arhipov, 1. jal. rüg., 17:16,1.

10.000 mtr. jooksus.

1) Noor Laurson, Side pat., 35:12,7 (uus kaitsev. rek.); 2) kdt. Jaanus, Sõjak. tehn. komp., 35:31,7; 3) rm. Oll, 1. jal. rüg., 36:30; 4) rm. Pilv, Allohv. k. 1 komp., 37:07; 5) rm. Veltmann, 1. jal. rüg., 37,17; 6) noor Rammo, 7. jal. rüg.

noor Laurson, 11:11,6. 2) Sõjakooli 1 komp. meeskond 11:13,2. 3) Sõjakooli 2 komp. meeskond, 11:29. 4) 10 jalaväe rügemendi meeskond, 11:44,7. 5) Ratsa rügemendi meeskond, 11:50,3. 6) Allohv. kooli kuulip. komp. meeskond, 11:52,4.

Teatejooks — 5×500 mtr. murdmaastikul rak.

1) Sõjakooli 1 kom. meeskond, koosseisus — kdt. Veborn, n. p. kdt. Talbach, kdt. Möttus, kdt. Hanson ja

R-m. Rähn'i (Sid. pat.) teivashüpe.

1500 mtr. finish. Laurson.

110 mtr. tõkkejooks A kl.

1) Rm. Rähn, Side pat., 16,8; 2) rm. Palmberg, Side pat., 17,3; 3) rm. Tipner, Pion. pat., 18,2; 4) veltv. Kesküll, Pion. pat., 19,4; 5) v. a. o. Laos, 2 soomusrong. rüg.; 6) n.-leitn. Borisov, Ratsa rüg.

110 mtr. tõkkejooks B kl.

1) N. a. o. Pupart, Üksik eskadr., 16,9; 2) rm. Grossholm, Side pat., 17,3; 3) asp. Palm, Sõjak. asp. kurs., 17,8; 4) kdt. Luha, Sõjak. 2 komp.

400 mtr. tõkkejooksus.

1) Rm. Rähn, Side pat., 58,6; 2) rm. Palmberg, Side pat., 1:1,2; 3) rm. Grossholm, Side pat., 1:1,7; 4) n. a. o. Pupart, Üksik eskadr., 1:3,1; 5) veltv. Kesküll, Pion. pat., 1:3,9; 6) kpr. Mihelson, II div. suurtükiv., 1:5,1.

Teatejooksus — 800+400+200+200 mtr.

1) Side pataljoni meeskond, koosseisus — rm. Rähn, rm. Palmberg, rm. Porohov ja noor Gern; aeg — 3:49,9 (uus kaitsev. rek.). 2) Pioneer pataljoni meeskond, 3:53,3. 3) Sõjakooli 1. kompanii meeskond, 3:58. 4) Sõjakooli 2 kompanii meeskond, 4:01,9. 5) 10. jalaväe rügemendi meeskond, 4:02. 6) Sakala rügemendi meeskond, 4:02,4.

Teatejooks — 5×800 mtr.

1) Side pataljoni meeskond, koosseisus — rm. Teder, rm. Palmberg, rm. Grossholm, noor Gern ja

1500 mtr. jooks A klassis. Võidab Laurson (uus kaitseväge rekord).

kdt. Parek; aeg — 7:21. 2) Side pataljoni meeskond, 7:27,3. 3) Allohv. kooli 3 komp. meeskond, 7:37,7. 4) Sõjakooli 2 kompanii meeskond, 7:41. 5) 10. jal. meeskond, 7:42,7. 6) 6. jalaväe rügemendi meeskond.

Orienteerimisjooksus — 5—6 kolm.

1) Kdt. Steinbik, Sõjak. 2. komp., 34:38,1; 2) n. p. kdt. Talbach, Sõjak. 1 komp., 39:8,6; 3) kdt. Veborn, Sõjak. 1 komp., 41:24; 4) noor Sergejev, Side pat., 46:6,6; 5) noor Roll, 10. jal. rüg., 49:47,1; 6) noor Räästas, Sakala rüg., 49:51.

Kaugushüppes hooga A kl.

1) Rm. Rähn, Side pat., 6.38; 2) v. p. kdt. Neubauer, Sõjak. 2 komp., 6.09; 3) rm. Grossholm, Side pat., 5.91; 4) veltv. Miller, Allohv. k. 1 komp., 5.89; 5) rm. Gentalen, Sõjak. töökomp., 5.85; 6) rm. Palmberg, Side pat., 5.80.

r. rüg. 3.00; 4) noor Laur, 10 jal. rüg., 3.00; 5) rm. Rähn, Side pat., 2.90; 6) veltv. Keskküll, Pion. pat., 2.90.

Kaugushüppes hoota.

1) Rm. Romandi, Side pat., 2.94 (uus kaitsev. rek.); 2) rm. Sõlg, II div. suurtükiv., 2.90; 3) kdt. Reinveg, Sõjak. patar., 2.87; 4) n. a. o. Pupart, Üksik eskadron, 2.85; 5) kpr. Vengerfeldt, II div. suurtükiv., 2.78; 6) kdt. Paide, Sõjak. patar., 2.76.

Körgushüppes hoota.

1) Rm. Rähn, Side pat., 1.47 (uus kaitsev. rek.), 2) rm. Romandi, Side pat., 1.35; 3) n.-leitn.

5000 mtr. jooks B klassis.

Kaugushüppes hooga B kl.

1) Kdt. Karik, Sõjak. 1 komp., 6.17 (uus kaitsev. rek.); 2) n. a. o. Pupart, Üksik eskadr., 5.97; 3) noor Kõvamees, 10. jal. rüg., 5.89; 4) kdt. Luha, Sõjak. 2 komp., 5.76; 5) rm. Brandt, 10 jal. rüg., 5.75; 6) noor Hindrekus, Side pat., 5.61.

Körgushüppes hooga A kl.

1) Veltv. Illak, 2 div. suurtükiv., 1.65; 2) v. a. o. Bysa, Side pat., 1.65; 3) noor Tiitso, 2 div. õpekomp., 1.60; 4) v. a. o. Juurikas, Tall. sõjav. haigem., 1.60; 5) rm. Tipner, Pion. pat., 1.55; 6) rm. Rähn, Side pat., 1.55.

Körgushüppes hooga B kl.

1) Noor Kõvamees, 10. jal. rüg., 1.65; 2) asp. Kongas, Sakala rüg., 1.65; 3) rm. Müller, Allohv. k. õpepat., 1.60; 4) kdt. Luha, Sõjak. 2 komp., 1.55; 5) asp. Palm, Sõjak. asp. kurs., 1.50; 6) kpr. Baumann, merekindl., 1.50.

Kolmikühüppes hooga.

1) Rm. Rähn, Side pat., 13.50,5 (uus kaitsev. rek.); 2) rm. Tipner, Pion. pat., 13.31; 3) kdt. Eddur, Sõjak. patar., 12.59; 4) kdt. Neubaer, Sõjak. 2 komp., 12.27; 5) rm. Palmberg, Side pat.; 6) kpr. Kauger, Pion. pat.

Teivashüppes.

1) Kpr. Mihelson, II div. suurtükiv., 3.10; 2) v. a. o. Arnemann, merevägi, 3.00; 3) noor Mäe, 1 soom.

Lang, Ratsa rüg., 1.35; 4) rm. Palmberg, Side pat., 1.30; 5) noor Tiitso, II div. õpekomp., 1.25; 6) n.-leitn. Johanson, 2 soomusr. rüg., 1.25.

Kolmikühüppes hoota.

1) Kdt. Reinveg, Sõjak. patar., 8.72 (uus kaitsev. rek.); 2) rm. Rähn, Side pat., 8.68; 3) kdt. Eddur, Sõjak. pat., 8.62; 4) v. a. o. Torbek, Üksik eskadr., 8.55; 5) n. a. o. Pupart, Üksik eskadr., 8.28; 6) n.-leitn. Johanson, 2 soomusr. rüg., 8.25.

Kuulitõukes A kl.

1) Veltv. Miller, Allohvits. k. 1. komp., 12.30; 2) v. a. o. Suuk, Side pat., 11.84; 3) v. a. o. Piir, Allohv. k. 1. komp., 11.78; 4) n. a. o. Stamm, Lennuv. rüg., 11.73; 5) n. a. o. Torbek, Üksik eskadr., 11.26; 6) v. a. o. Alkak, merekindl., 11.05.

Kuulitõukes B kl.

1) Rm. Puusild, 6 jal. rüg., 11.19 (uus kaitsev. rek.); 2) n. a. o. Pupart, Üksik eskadr., 10.98; 3) rm. Romandi, Side pat., 10.80; 4) noor Lind, Allohv. k. õpepat., 10.73,5; 5) rm. Kost, Lennuv. rüg., 10.68; 6) asp. Labbe, Sõjak. asp. kurs., 10.61.

Kettaheit A kl.

1) Rm. Tipner, Pion. pat., 37.02; 2) veltv. Miller, Allohvits. k. 1 komp., 36.45; 3) noor Verder, I div. suurtükiv., 36.07,5; 4) n. a. o. Torbek, Üksik eskadr..

35.09; 5) n. p. kdt. Dreimann, Sõjak. tehn. komp., 34.82; 6) v. a. o. Ratnik, 2 jal. rüg., 34.55.

Kettaheites B kl.

1) N. a. o. Pupart, Üksik eskadr., 32.72; 2) kpr. Veberkreutsmann, Tall. linna kom., 32.58; 3) asp. Labbe, Sõjak. asp. kurs., 32.57; 4) noor Lind, Allohv. k. õpepat., 31.53; 5) noor Sontag, 6 jal. rüg., 30.89.

Raskusheites (12,5 kg).

1) Veltv. Miller, Allohv. k. I komp., 13.91; 2) asp. Labbe, Sõjak. asp. kurs., 13.70; 3) Veltv. Illak, II div. suurtükiv., 13.42; 4) v. a. o. Sröder, Allohv. k. I komp., 13.32; 5) v. a. o. Suuk, Side pat., 12.95; 6) noor Verder, I div. suurtük., 12.77.

50 mtr. vabaujumises B kl.

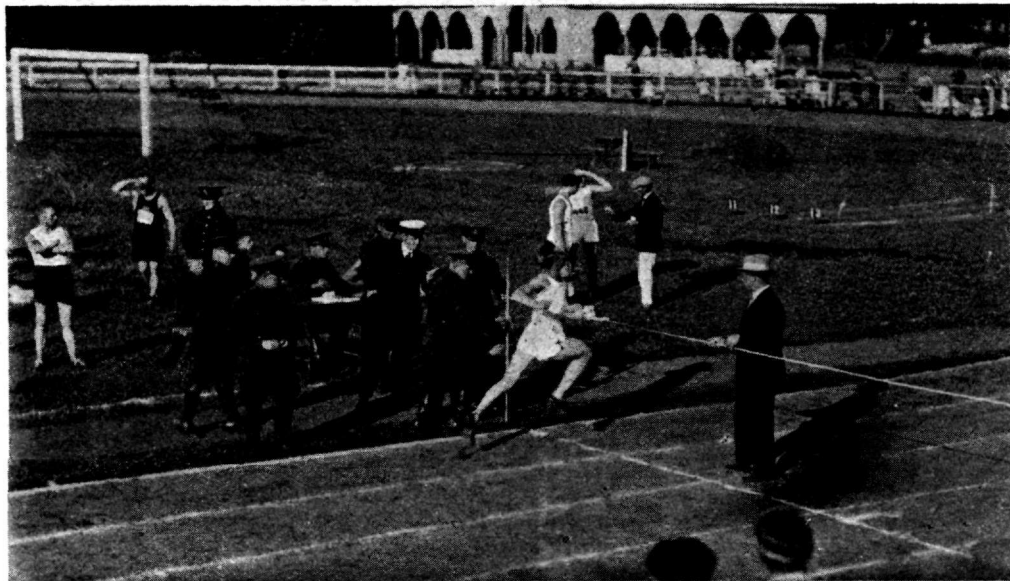
1) Noor Jaas, Side pat., 39 sek.; 2) noor Zirk, Allohv. k. õpepat., 41 sek.; 3) rm. Kornošev, 6 jal. rüg.; 4) noor Gross; 5) noor Lindrat, 5. jal. rüg.

100 mtr. vabaujumises A kl.

1) Rm. Janson, Tall. sv. haigem., 1:37,1; 2) v. a. o. Johanson, Lennuv. rüg., 1:38,8; 3) v. a. o. Arnemann, merevägi; 4) n.-leitn. Kruse, III div. suurtükiv., 5) II j. madr. Saks, merevägi.

100 mtr. vabaujumises B kl.

1) Kdt. Stern, Sõjak. 2 komp., 1:40,8; 2) noor Vapris, Side pat., 1:42,2; 3) rm. Uustalo, 5 jal. rüg.,

100 mtr. jooksu finish. R/m. Rähn võidab ajaga 11,3 sek.

Odaviskes.

1) Noor Verder, I div. suurtükiv., 50.12 (uus kaitsev. rek.); 2) v. a. o. Alkok, merekindl., 47,87; 3) kdt. Leeber, Sõjak. 2. komp., 46.28; 4) rm. Mets, 7. jal. rüg., 46.06; 5) noor Kõvamees, 10. jal. rüg., 45,89; 6) v. a. o. Frey, Sakala rüg., 45,47.

Granaadiviskes.

1) V. a. o. Alkok, merekindl., 77.78; 2) rm. Puusild, 6 jal. rüg., 77.70; 3) kdt. Valdmann, Sõjak. I komp., 76.24; 4) v. a. o. Verk, Allohv. k. kuulip. komp., 73.24; 5) rm. Mets, 7. jal. rüg., 72,35; 6) noor Verder, I div. suurtükiv., 71,24.

Viljevõistluses.

1) Veltv. Efremov, Pion. pat., 21 punkti; 2) noor Verder, I div. suurtükiv., 22 punkti; 3) rm. Grossholm, Side pataljon, 25,5 p.; 4) rm. Gentalen, Sv. ü. õp. töök., 26 p.; 5) v. a. o. Ratnik, 2 jal. rüg., 31 p.; 6) v. a. o. Laos, 2 soomusr. rüg., 31,5 p.

50 mtr. vabaujumises A kl.

1) N.-leitn. Kruse, III div. suurtükiv., 37,3; 2) rm. Janson, Tall. sõjav. haigem., 37,4; 3) v. a. o. Arnemann, merevägi; 5) v. a. o. Saarva, merevägi; 6) II j. madr. Saks, merevägi.

1:45,5; 4) noor Püss, Pion. pat., 1:45,2; 5) noor Zirk, Allohv. k. õpepat., 1:45,7.

400 mtr. vabaujumises A kl.

1) Noor Lauba, Allohv. k. õpepat., 8 m.; 2) noor Mitt, I div. õpekomp., 8:14; 3) noor Papp, Side pat., 8:19,4; 4) v. a. o. Koppa, merevägi, 8:52,4; 5) rm. Šagot, I div. suurtükiv., 8:58,5; 6) n. a. o. Eksta, Allohv. k. õpepat., 9:52,5.

200 mtr. vabaujumises B kl.

1) Noor Püss, Pion. pat., 3:53,5; 2) rm. Kullerkupp, Allohv. k. I komp., 4:6,4; 3) rm. Borkmann, Side pat., 4:20,2; 4) rm. Brehunov, 6 jal. rüg., 4:20,8; 5) n. a. o. Käär, Allohvits. k. kuupil. k., 4:22,2; 6) II j. madr. Tamberg, mer., 4:27,3.

50 mtr. vabaujumises rakmetes.

1) Noor Lauba, Allohv. k. õpepat., 51,9; 2) rm. Brehunov, 6 jal. rüg., 1:6,8; 3) rm. Janson, Tall. sv. haigem., 1:9; 4) noor Takso, 10 jal. rüg., 1:14,5; 5) rm. Kõpmann, Side pat., 1:19,8; 6) rm. Golubjev, 6 jal. rüg., 1:21,7.

Teatenjumises — 4×50 mtr.

1) Mereväe meeskond, koosseisus — v. a. o. Arnemann, n. a. o. Saarva, v. a. o. Viilup ja II j. madr. Saks; aeg — 2:47. 2) Side pataljoni meeskond, 2:56.

3) Allohv. kooli õpepatarei meeskond, 2:57,5. 4) Sõjakooli 2 kompanii meeskond, 3:39. 5) 6. jal. rügemendi meeskond, 3:15,4. 6) 2. jal. rügemendi meeskond, 3:20,3.

Sõjav. seitsmehõistluses.

1) V. a. o. Piir, Allohv. k. 1 komp.; 2) kdt. Veborn, Sõjak. 1 komp.; 3) v. a. o. Miitel, Sakala rüg.; 4) kdt. Valdmann, Sõjak. 1 komp.; 5) noor Jaas, Side pat.; 6) v. a. o. Šröder, Allohv. k. 1 komp.

Meeskondade vahelises sv. viievõistluses.

1) Sõjakooli 1 kompanii meeskond, koosseisus — v. p. kdt. Kitt, kdt. Jila, kdt. Reili, kdt. Tsahkna, kdt. Soomer, kdt. Tuul, kdt. Muru ja kdt. Öunas; 9 pn.

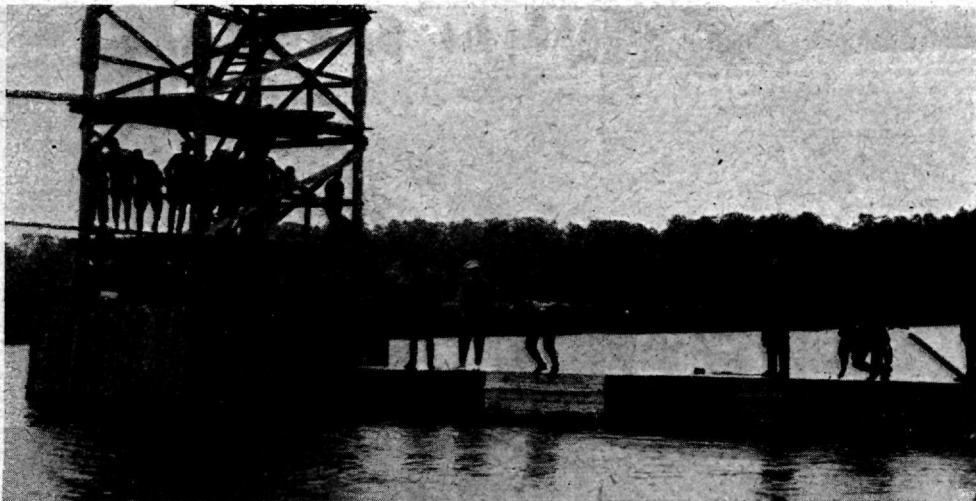
Keskkaalus — 1) rm. Kusnets, Lennuv. rüg.; 2) I j. madr. Käpp, merev.; 3) n. a. o. Tõnts, 10. jal. rüg.; 4) rm. Unger, 6. jal. rüg.; 5) v. a. o. Verk, Allohv. k. kuulip. komp.; 6) v. a. o. Vitsut, 5. jal. rüg.

Poolraskes kaalus — 1) kpr. Kraanberg, Side pat.; 2) n. a. o. Pohla, Allohvits. k. k. komp.; 3) kpr. Voitka, 7. jal. rüg.; 4) noor Uibo, 5. jal. rüg.; 5) rm. Viru, 5. jal. rüg.; 6) rm. Ritsberg, Side pat.

Raskeskaalus — 1) rm. Kütt, III div. suurtükiv.; 2) v. a. o. Torbek, Üksik eskadr.; 3) II j. ork. Käärmann, Ratsa rüg.; 4) rm. Ala, Ratsa rügem.

Tõstmises.

Sulgkaalus — 1) n. a. o. Toomik, Allohv. k.

Ujumine rakmetes 50 mtr. Pirital 7. 8. 1926. „Kalevi“ bassein.

2) 7. jalaväe rügemendi meeskond, 16½ pn. 3) Allohv. kooli 1 kompanii meeskond, 19 pn. 4) Sõjakooli jalaväe asp. kursuse meesk., 20 pn. 5) Allohvits. k. 2. kompanii meeskond, 23½ pn. 6) Allohv. kooli 3. kompanii meeskond, 25 pn.

Vehklemises espadronidel.

1) Leitn. Hasenjäger, Ratsa rüg., 5 võitu ja 2 kaot.; 2) leitn. Peebsen, II div. suurtükiv., 5 v. ja 2 k.; 3) n.-leitn. Lossmann, 5 v. ja 2 k., Ratsa rügement; 4) v. a. o. Neero, 1 jal. rüg., 5 v. ja 2 k.; 5) leitn. Ratasepp, Allohvits. k. õpepat., 4 v. ja 3 k.; 6) n.-leitn. Luks, Allohv. k. 1 komp., 3 v. 4 k.

Vehklemises tääkidel.

1) V. a. o. Šröder, Allohv. k. 1 komp., 7 v. ja 1 k.; 2) v. a. o. Eichvald, Allohv. k. 1 komp., 7 v. ja 1 k.; 3) n.-leitn. Adof, Lennuv. rüg., 5 v. ja 3 k.; 4) kpr. Turban, 1 jal. rüg., 4 v. ja 4 k.; 5) rm. Sepp, Allohv. k. 3 komp., 3 v. ja 5 k.; 6) rm. Tamm, Allohv. k. 2 komp. k. 3 komp., 3 v. ja 5 k.; 6) rm. Tamm, Allohv. k. 2 komp., 3 v. ja 5 k.

Maadlemises.

Sulgkaalus — 1) rm. Põntson, 10. jal. rüg.; 2) n. a. o. Tähnas, Üksik eskadr.; 3) kdt. Hurt, sõjak. 1 komp., 4) n. a. o. Saarva, merevägi; 5) rm. Rooman, Side pat.; 6) kpr. Jänes, II div. suurtükiv.

Kergeskaalus — 1) II j. madr. Reimann, merevägi; 2) II j. madr. Grünbaum, merevägi; 3) kdt. Lagle, Sõjak. 2 komp.; 4) kpr. Antpak, 5. jal. rüg.; 5) rm. Kosk, 6. jal. rüg.; 6) kdt. Alev, Sõjak. 1 komp.

2 komp., 305 kg; 2) n. a. o. Roos, Allohv. k. 2 komp., 300 kg; 3) rm. Rehepapp, Auto-tank. div., 290 kg; 4) noor Ermel, 2. jal. rüg., 282,5 kg; 5) kpr. Jänes, II div. õpekomp., 265 kg; 6) rm. Noormägi, Tall. linna kom., 237,5.

Kergeskaalus — 1) rm. Libusk, Side pat., 377,5; 2) kpr. Kilgast, I div. suurtükiv., 335; 3) II j. madr. Jurtum, merev., 315; 4) v. a. o. Uudelt, Allohv. k. k. komp., 312,5; 5) v. a. o. Ahven, Allohv. k. k. komp., 310; 6) kdt. Miil, Sõjak. 1 komp. 305.

Keskkaalus — 1) noor Jüris, 7. jal. rüg., 400; 2) kpr. Tomp., 2. soomusr. rüg., 375; 3) rm. Saar, Sv. ü. õp. töök., 375; 5) v. a. o. Tõnts, 10. jal. rüg., 347,5; 4) v. a. o. Neuland, Auto-tank. div., 357,5; 6) rm. Valpret, Side pat., 340.

Poolraskeskaalus — a) n. a. o. Adamson, 6. jal. rüg., 407,5; 2) kpr. Voitka, 7. jal. rüg., 392,5; 3) rm. Vaakmann, I div. suurtükiv., 360; 4) n. a. o. Sild, Ratsa rüg., 352,5; 5) I j. madr. Männik, merev., 337,5; 6) rm. Tahu, I div. suurtükiv., 335.

Raskeskaalus — 1) rm. Luhaäär, 6. jal. rüg., 485; 2) n. a. o. Torbek, Üksik eskadr., 367,5; 3) noor Sontag, 6. jal. rüg., 365; 4) n.-leitn. Hansen, 1. jal. rüg., 337,5; 5) kpr. Saar, Allohv. k. k. komp., 327,5; 6) leitn. Puusepp, Ratsa rüg., 312,5.

Murutõnises ohv. ja sv. ametn.

Üksikmängus — 1) kapten Emeri, Lennuv. rüg.; 2) n.-leitn. Leppik, Lennuv. rüg.; 3) major Freymann, merekindl.; 4) kpt.-major Nõmmik

merev.; 5) major Tuling, Sv. üh. õp.; 6) mer. n.-leitn. Nuudi, var. valits.

Paarismängus — 1) kol.-leitn. Mamers ja major Freymann; 2) san.-major Laur ja kpt. Emeri; 3) major Tuling ja kpt.-major Nõmmik.

Jalgpallis.

1) Tallinna garnisoni meeskond; 2) I diviisi meeskond; 3) II diviisi meeskond.

Arvestades esimest kohta kuue, teist viie, kolmandat nelja, neljandat kolme, viendat kahe ja kuendat ühe punktiga, said väeosad punkte:

Vähematest väeosadest ja asutustest.

1) Üksik eskadron — 59 pn. 2) Tallinna sv. haigemaja — 18 pn. 3) Sõjakooli töökompanii — 9 pn. 4) Tallinna linna komandandi komp. — 6 pn.

Punktid diviiside järele:

1) Sõjaväe ühendatud õpeasutused — 435 pn. 2) Tallinna garnison — 388 pn. 3) II diviis — 126 pn. 4) III diviis — 87 pn. 5) I diviis — 74 pn. 6) Merejõud — 68 pn.

Moment teatejooksust.

Jalaväe rügementidest (Ratsa rüg. kaasa arvatud).

1) 6 jalaväe rügement — 58 punkt. 2) 10 jalaväe rügement — 47 punkt. 3) 7 jalaväe rügement — 38 pn. 4) Ratsa rügement — 32 pn. 5) 1 jalaväe rügement — 22 pn. 6) 5 jalaväe rügement — 16 pn. 7) Sakala jalaväe rügement — 14 pn. 8) 2 jalaväe rügement — 12 pn.

Tehnilistest väeosadest.

1) Side pataljon — 222 pn. 2) Pioneer pataljon — 68 pn. 3) Merevägi — 55 pn. 4) Lennuväe rügement — 20 pn. 5) Auto-tankide divisjon — 7 pn.

Kahurväe osadest.

1) I diviisi suurtükivägi — 32 pn. 2) II diviisi suurtükivägi — 29 pn. 3) 2 soomusrongide rügement — 15 pn. 4) III diviisi suurtükivägi — 15 pn. 5) Merekindlused — 13 pn. 6) 1 soomusrongide rügement — 4 pn.

Õpeüksustest.

1) Sõjakooli 1 kompanii — 81 pn. 2) Allohvitseride kooli 1 kompanii — 66 pn. 3) Sõjakooli 2 kompanii — 53 pn. 4) Allohvitseride kooli õpepatarei — 36 pn. 5) Aspirantide kursus — 28 pn. 6) Sõjakooli patarei — 25 pn. 7) Allohvitseride kooli kuulip. komp. — 25 pn. 8) Allohvitseride kooli 3 kompanii — 17 pn. 9) Sõjakooli tehniline kompanii — 16 pn. 10) Allohvitseride kooli 2 kompanii — 16 pn. 11) II diviisi õpekompanii — 9 pn. 12) I diviisi õpekompanii — 5 pn.

Riigivanema jäädavalt rändava auhinna omandasid Sõjaväe ühendatud õpeasutused.

Kindral Laidoneri jäädavalt rändava auhinna omandas 6 jalaväe rügement.

Sõjaministri jäädavalt rändava auhinna omandas Sõjakooli 1 kompanii.

Eesti Panga jäädavalt rändava auhinna omandas Side pataljon.

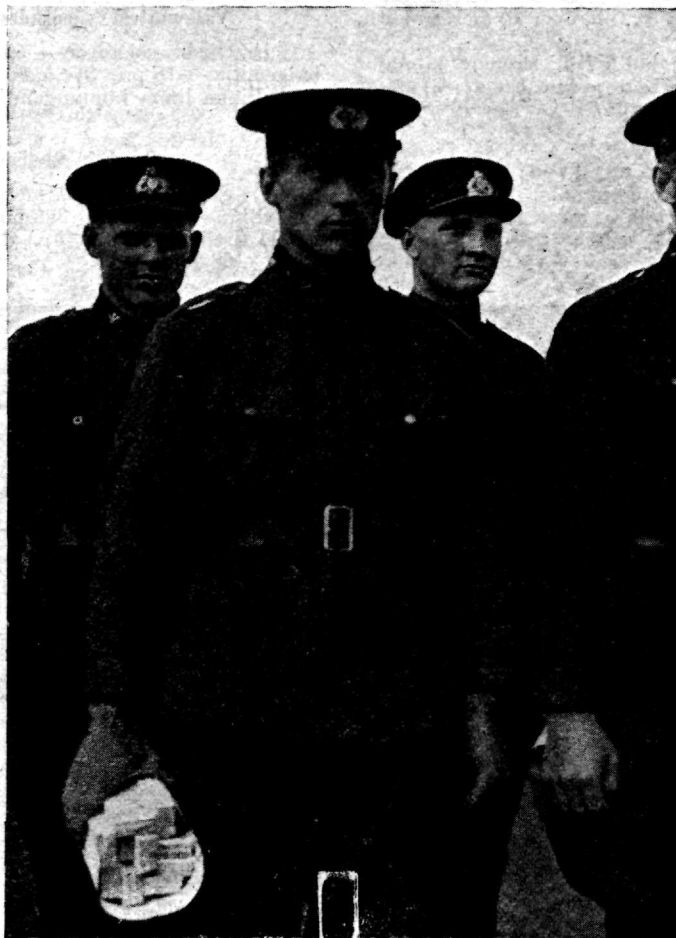
Sõjaministri abi kindral Lilli rändava auhinna kolmekordseks võitmiseks omandas Sõjakooli 1 kompanii.

Sõjavägede staabi ülema kindral Tõrvandi rändava auhinna kolmekordseks võitmiseks parimale sv. seitsmevõistlejale ohvitserile või rivi üleajateenijale omandas Allohvitseride kooli 1 kompaniist v. a. o. Johannes Piir.

Sõjaväe staabi ülema kindral Tõrvandi jäädava auhinna ajateenijatest parimale sõjaväe seitsmevõistlejale omandas sõjakooli 1 kompaniist kdt. Arthur Veborn.

Kindralstaabi rändava auhinna kolmekordseks võitmiseks parimale sv. viievõistluse meeskonnale omandas Sõjakooli 1 kompanii meeskond.

J.

*Eelplaanil parem
võistleja, Side pat.
rn. Rähn*

*võistlustel saavu-
tatud auhindadega.*

Kaitseväe elu.

Noorem-leitnant Villem Kruus

lahkus 1. augustil s. a. teenistusest Kindralstaabi VI osakonnast ja arvati reservi.

Reservlasena valis ta omale uueks teenistuskohaks välisministeeriumi.

V. Kruus algas kaitseväeteenistust Vabandussõjas. 1920 a. sügisel lahkus tema tegevast teenistusest ja astus hariduse täiendamiseks Tartu ülikooli. 1922 a. oktoobril tuli kaitseväge tagasi ja määrati „Sõdur“i“ toimetuse alaliseks liikmeks. 1924 a. oli „Sõdur“i“ tegevtoimetajaks. 1924 a. lõpust kuni augustini s. a. teenis VI osakonnas, juhtides osakonna trükitöid. Samal ajal on n-ltn. Kruus täitnud mitmed korrad (pikemat aega) „Sõduri“ tegev-toimetaja kohuseid ja olnud toimetuse alaliseks kaastööliseks ja abiks keeleliste ja õigusteadliste küsimustes. Peale hea praktilise ja teoreetilise emakeele tundmise valdab Kruus inglise, prantsuse, saksa ja vene keelt. Sarnane kaastööline on kasu-

lik meie noorele sõjakirjandusele, sest ta võib jälgida algallikate järele suure sõjalise kultuuriga rahvaste sõjalist mõtet ja tarbekorral võtta sealt seda, mis tõesti uus ja meile huvitav. N.-ltn. Kruus on püsivalt kui teenistuses nii väljaspool seda töötanud kaasa meie sõjakirjanduse eduks, mida tõendab ta rohkearvuline kaastöö „Sõduris“ ja Kindralstaabi VI osakonna väljaannete eeskujulik redaktsioon. Püsivusega töös, armastusega ohvitseri kutse vastu, tagasihoidlikkusega ja sõbralikkusega esinemistel on Kruus võitnud suure lugupidamise.

Kui õigusteadlane, keelte oskaja ja hästi kasvatatud ning distsiplineeritud isik, võib Kruus omas uues teenistuskohas välisministeeriumis mitte vähem kodumaale kasulik olla kui kaitseväes. Selles mõttes soovime reserv n.-ltn. Kruusile kõigeparemat edu tema tulevases töös.

*

III diviisi õppekompanii omavahelised võistlused.

Juulikuu jooksul korraldati 3-da diviisi õppekompaniis rida võistlusisõjatehnilistes õppeainetes.

1. juulil oli jagude vaheline võistlus rännakjooksus. Võistlus algas peale 24 tundi kestnud väliteenistust. Jooksu kauguseks oli 2120 mtr. Jagu pidi terves koosseisus kohale ilmuma. Starti jõudmise järel laskis iga laskur püssist ühe lasu. Märgiks oli ringmärk rinnakujuga 300 mtr. kaugusel. Iga saadud silm vähendas aega 5. sekundi võrra.

14. juulil korraldati kompaniile rühmade vaheline rännakvõistlus. Võistlus algas peale 6 tundi kestnud väliteenistust, missuguse aja jooksul 10 kilomeetrit lahingolukorras oli käidud.

Rännakmaaks oli 10 kilomeetrit, mille ärakäimise järel iga kohalejõudnud laskur kaks lasku püssist laskis. Märgiks oli ringmärk rinnakujuga 300 mtr. kaugusel. Laskeasendi valik vaba. Mahajääjate protsent oli 10-ni lubatud. Iga laskmisel saadud silm vähendas aega 5. sek. võrra.

Võitjaks tuli kolmas rühm ajaga üks tund 18 minutit 40 sekundit, missugune aeg on paran

Võitjad paremuse järjekorras. :- Istuvad kompanii ohvitserid.

Esimesele kohale pääses jagu agaja 7 minutit 40 sekundit, kusjuures laskmise tagajärjed parandasid aega 210 sekundi võrra. 16. jaost kukkus võistlusest välja üks.

3. juulil peeti võistlus k. k. Madseniga ümberkäimise oskuses. Võistlusaineks võeti k. k. laadimine, sihtimine, k. k. tühjendamine ja kontroleerimine.

Laskur lamab k. k. taga. Juhataja vile järel laeb k. k. 8 padruniga täidetud magasiniga ja laseb ühe 7 padrunit pika valangu 25 mtr. kaugusel oleva III liigi II-se harjutuse märgi pihta, mille järel tühjendab k. k. ja kontroleerib löökhooval allalaskmisega, mispeale teatab tegevuse lõpust käe ülestõstmisega. Aeg loetakse juhataja vilest kuni käe ülestõstmiseni. Iga märgist mööda lastud kuul suurendab aega ühe sekundi võrra.

Kõige paremini täitis harjutuse ja omas esimese auhinna rms. Aleksei Sepp ajaga 11,8 sek. kusjuures ühe möödalastud kuuli eest on üks sekund juure arvatud.

datud laskmiste saavutustega 23 minuti 40 sek. võrra.

24. juulil oli võistlus k. k. Madseniga ümberkäimises. Võistlusaineks oli — kohaleasumine, laadimine, vintraua vahetamine, klp. tühjendamine ja märgi tabamine. Tegevus laadija ja nr. 1 kaasabil.

Juhataja vile järel teeb sihtur klp-ga 10 mtr. hüppe ja asub laske kohale, seab üles klp., laeb 15 padruniga täidetud magasiniga, laseb kaks valangut, tühjendab klp. (viimast padrunit välja ei lasta) ja vahetab vintraua. Vintraua annab kätte esimene number. Vintraua vahetamise järel laeb klp. uuesti 8 padrunit täidetud magasiniga, laseb ühe valangu, tühjendab klp. ja kontroleerib, mille järel tegevuse lõpust teatab käe ülestõstmisega. Aeg loetakse juhataja vilest kuni käe ülestõstmiseni. Märgiks on III-da liigi II-se harjutuse märk kaugus 25 mtr. Märki peab tabama vähemalt 35% kuulest, s. o. 8 kuuli. Iga rohkem märki tabanud kuul vähendab aega ühe sekundi võrra.

Harjutuse täitis ja omandas esimese auhinna rms. Aleksei Sepp ajaga 42,2 sekundit. Teise auhinna omandas rms. Alfred Müre ajaga 45,2 ja kolmanda rms. Johannes Pikner ajaga 45,2 sek.

*

26., 27. ja 28. juulil s. a. peeti ära Narvas 1-se diviisi väeosade vahelised kergejõustiku võistlused auhindadega parematele sportlastele. Võistlustest osavõtjaid oli kõigist diviisi väeosadest kokku 155 kaitseväelast.

Vaatamata vihmaste ilmade päle, mis võistlustingimusi teatavalt raskendas, tuleb võistlusi tehniliste saavutuste mõttes täiesti kordalainuteks lugeda.

Toome siin mõned andmed võrdluseks.

1) 5000 meetri jooksus „B“ klassile on kaitseväge rekord 18 m. 7,2 sek.; diviisi võistlustel aga saavutati parem aeg selles jooksus 17 m. 53 sek.

2) 100 meetri jooks „A“ kl. Endine diviisi rekord 12,2 sek.; käesoleva aasta võistlustel — 12,1 sek.

3) Kaugushüpe hooga „B“ kl. Diviisi rekord 5,63 mtr.; viimaste võistluste saavutus 5,72 mtr.

Et paremat aega ei märgitud mitte kolme ajamärkija poolt ega kaugusi ei mõõdetud terasliindiga, nagu seda määrused nõuavad, siis ei saa neid viimaste võistluste saavutusi uuteks rekorditeks tunnistada.

A. K.

Sõjaväelised teated.

Prantsuse rahvuspüha.

Prantsuse rahvuspüha (Fête Nationale), mida peeti 14. juulil, möödus kogu Prantsusmaal suurejoonelistes pidustustes. Pariisis korraldati Champs Elysées ja Triumfi värava (L'Arc de Triomphe) läheduses suurejoonel. sõjavägede paraad, mille sarnast Pariis 1919 aastast saadik polnud näinud, mil Võidupäeval peeti liitlaste vägede paraadi L'Arc Triomphe'i all. Hiiglasuur rahvahulk tervitas vaimustusega sõjaväge.

S. S. S. R-i punaväe sõjaakadeemia 6. lend.

„Istvestija“ teatel laskis punaväe sõjaakadeemia (R. K. K. A. kindralstaabi akadeemia) hiljuti välja oma 6. lennu — 280 uut punaväe komandöri. Peaaegu kõik punase kindralstaabi akadeemia lõpetajad on kodusõjast osa võtnud kommunistid ja neile antakse kõrgemad kohad punaväes, missugustel kohtadel seni olid tsariaegseid ohvitseri. Ka punane mereakadeemia on andnud suurema arvu uusi mereväe komandöre. Uute kindralstaablerite auks korraldati pidustusi.

E. Ms.

Itaalia laevastiku suurendamine.

Itaalia ehitab veel 4 uut torpeedopaati peale nende 16, mis ehitusel on ja osalt juba lähemal ajal vette lastakse.

E. Ms.

Prantsuse ratsaväe organisatsioon.

Ühisriikide ratsaväe ajakiri „The Cavalry Journal“ oma s. a. nr. 142 toob Ühisriikide sõjaväe informatsiooni-divisjoni teatel Prantsuse ratsaväe organisatsiooni üle teateid. Prantsusmaal on praegu 5 ratsaväe diviisi (1., 2., 3., 5., ja 6.), mis koosnevad järgmiselt:

1 motoriseeritud kuulipildujate grupp,
3 ratsabrigaadi & 2 ratsarügementi ja 1 rühm motoriseeritud kuulipildujaid,

2 ratsakahurväge gruppi & 3 patareid, ning
1 jalgratturite-küttide rühm.

Hispaania sõjalised jõud Aafrikas.

Sama ajakirja teatel on praegusel ajal Marokkos Hispaania vägesid 2274 ohvitseri, 70.453 sõdurit ja 19.230 veo- ja ratsalooma. Võõraste-legendis („El Tercia“) on 252 ohvitseri ja 8.048 sõdurit (jalaväge). Protektoraadi administratsiooni juure on komandeeritud 383 ohvitseri ja 63 kirjutajat.

Peale nende on veel pärismaalaste väeosades 450 ohvitseri, 1.876 jalaväelast, 2180 ratsaväelast ja 3871 veo-ratsalooma.

E. Ms.

Tshehho-Slovakkias jääb 18 kuune teenistusaeg.

Tshehho-Slovakkia parlament võttis juba mõne aasta eest vastu seaduseelnõu sõjaväelise eelhariduse läbiviimise ja selle arvel teenistuse aja lühendamise üle 14 kuuni. Praegu on aga valitsus esitanud parlamendile kava jääda senise 18 kuulise teenistuse aja juure. Ühtlasi sellega on esitatud ka motiivid, mis pärast varemalt vastu võetud seadus ei ole realiseeritav. Nende sisu on lühidalt järgmine:

Lühema teenistusaaja läbiviimisel tuleks sõdurite õpetamisel veel intensiivsemalt töötada, kuid seda võiks teostada ainult sel juhtumusel, kui muretsetakse vastavad õppeabinõud ja õppeolukorda tunduvalt parandatakse, mis praegu puudulik; õppeabinõudest tuntakse praegu suurt puudust. Üleajateenijate instruktorite ja ohvitseride koosseisu tuleks tunduvalt suurendada, mida aga tõeliselt nii ruttu teostada ei saa. Pealegi nõuaks see erakorralisi väljaminekuid. Ka sõjaväeline ettevalmistus ei ole nii kiiresti läbiviidav, kui mõeldakse, sest ka seal puuduvad õppeabinõud ja instruktorid, kuna sõjaväelastest nõutakse palju rohkem, kui varemalt.

A. Tr.

Sõjakirjandust.

Kampfwagen und Heeresmotorisierung 1924/1925. (Lahinguvankrid ja sõjaväe motoriseerimine 1924/1925).

Sarnase pealkirja all on ilmunud tuntud R. Eisen-schmidti kirjastusel (Berlin NW7, Mittelstr. 18.) umbes 100 leheküljeline raamat, hind 4 Saksa marka. Sellesse väikesse raamatusse on asjatundlikult kogutud artiklid, ettekandeid ja märkeid, mis viimasel ajal (1924/1925) avaldatud Inglise, Prantsuse, Saksa, Ameerika ja teiste rahvaste sõjakirjanduses ja tuntud isikutelt lahinguvankrite ja sõjaväe motoriseerimise üle. Meil on „Sõdur“ toonud pikemaid artikleid lahinguvankritest ja nende kasutamisest lahingus, 1926 a. on Kindralstaabi VI osakonna väljaandel eriraamatuna ilmunud J. Lutsari „Soomusautod ja nende kasutamine lahingus“, soomusautode tegevusest kõneldi Otepää manöövrile puhul; meil ei ole ilmunud töid, mis annaksid autoriteetse ülevaate lahinguvankritest ja sõjaväe motoriseerimisest viimastel aastatel. Käesolev raamat vääraks tähelepanu selle puuduse kõrvaldamiseks. Tuntud sõjaväe mootoriseerimise eesvõitleja inglise armees kolonel Fuller'i (teenib Inglise Kindralstaabis vastutaval kohal) vaateid kõne all olevate küsimuste üle väljendavad raamatus (tõlkes) artiklid „Meieaja sõjaväe mootoriseerimine“ ja „Lahinguvankrid järeleväe (arjergardi) lahingutes.“ Kolonel Fuller'i arvates käib peale ilmasõjaaegne sõjaväe organisatsioon vale rada, sest pole õieti mõistetud Ilmasõja iseloomu. On küll käimas sõjaväe mehhaniseerimine igas riigis, kuid puuduvad seni õiged taktikalised põhimõtted nende mitmesuguste masinate kasutamises.

Kui kuskil sõjaväe teatud masinate taktikaline kasutamine oleks kaalutult kokku kõlastatud selle masina tõeliste võimetega ja omadustega, siis oldakse selle sõjaväe väljaõppes õigel teel. Fulleri arvates ei ole see seni igalpool nõnda.

Briti armeest kõnledes märgib kol. Fuller, et ka neil leidub vastutavaid isikuid, kes arvustuses sõjaväeliste aluste kõigutamist näevad. Loeb arvustuse tarvilikuks. Kol. Fuller väidab, et tuleviku sõjas saab etendada otsustavat osa kiirus. (Päevateekond mitte enam 25 klm., vaid 160 klm.). Masinate abil saavutatakse kiirus. Tarvis luua eriline lahinguvanker, „Universaal-masin“, mis võimas tegutsema igas olukorras. Selle „universaal-masina“ tüübi leidmiseks ja taktikaliste põhimõtete loomiseks kasutamisel, tuleb rahualjal töötada.

Artiklis „Lahinguvankrid järeleväe lahingutes“ vaatleb kol. Fuller üksikuid faase (juhuseid) järeleväe lahingus ja näitab lahinguvankrite osa igal faasil.

Artiklis (tõlge inglise keelest) „Lahinguvankrid tuleviku sõjas“ annab kol.-lt. Pile lühikese ülevaate lahinguvankrite arengust ja peatab nende praegusaja seisukorra juures igas suuremas riigis.

Sõjaväe mootoriseerimise üle on toodud tõlkeid „Revue Militaire Française“ist. Kindral Camon artiklis „La Motorisation de l'Armée“ annab huvitavaid arvusi ja näiteid mootoriseerimisest, alates Napoleonist ja lõpetades 1918. aastaga.

Raamat on, nagu juba mainisin, kokkuvõtlik ülevaade pealkirjas tähendatud teemile mitme autoriteetse isiku töödest. Meie oleme oma sõjaväe loomise

algaastatel, seepärast peaks jälgima igat tähelepanu väärivat mõtet organisatsiooni, relvade ja väljaõppe alal. Kõne all olev raamat peaks meie lugejaskonna vastuvõtu leidma. K.

Võnnu lahing Läti sõjakirjanduses.

„Läti Sõduri“ juulikuu viimastes numbrites on ära toodud ülsikasjaliselt „Sõduris“ ja Poola sõjateaduslikus raamatus „Bellona's“ ilmunud Võnnu lahingu kirjeldus maior Masing'i sulest. Läti sõjakirjanduses on see esimest korda, kus Eesti-Läti lahingukoostöö on valgustatud ka Eesti vaatepunktist. „Läti Sõdur“ on põhimõtteliselt kirjeldusega nõus. Lahkumine kuid on vaid arvudes, eriliselt lahingust osavõtnud läti osade suuruses ja kaotuses. Läti andmete järele oli Võnnu lahingus umbes 1000 lätlast (maior Masing'il 400-600) ja kaotused olid märksa suuremad kui major Masing'i kirjelduses. —g.

Kareivis Lietuvos Gynejas. (Leedu Kaitsja Sõdur. Leedu Kaitseväe Staabi sõjateaduste osakonna väljaanne. Kaunas, 1926.)

Kuigi Leedu, nagu meiegi, väike ja hiljuti tekkinud riik, seega vist palju oma kaitseväge peale ei saa ohverdada, väärivad ta sõjaasjanduslised väljaanded tähelepanu, niipalju kui seda nende eksemplaride järele võib otsustada, mis meie kätte on sattunud. Sarnaste väljaannete hulka kuulub ka kindlasti „Kareivis Lietuvos Gynejas — Leedu Kaitsja Sõdur“. Raamat on, nagu seda juba ta pealkiri näitab, peaaesjalikult Leedu sõdurile määratud, et teda tutvustada oma rahva kuulsusriikka minevikuga, hiljutise vabadusvõitlusega ja tuleviku püüetega. Seal on kirjeldusi vanemast Leedu ajaloost, kus leedulased oma vürstide juhatusel võidukalt oma naabritega sõdisid. Edasi kirjeldatakse Leedu uut ärkamisaega ja võitlust iseseisvuse eest. Ka patriootilisi luuletusi leidub raamatus rohkesti. Tekst on rikkalikult illustreeritud piltidega Leedu vanemast ja uuest ajaloost, Leedu riigimeeste ja seltskonnategelaste ning sõjaväelaste päevapiltidega, kes Leedu uuestisünniks kaasa on aidanud. Raamatus leidub ka statistilisi andmeid Leedu võrdlemiseks teiste, eriti naaberriikidega. Teksti lõpus on kaart, mis näitab Leedu territooriumi.

Mis raamatu trükitehnilisse külge puutub, siis jätab see kõige parema mulje. Kaaned, kuigi värvidelt heredad, ei ole sugugi karjuvad ja kütkestavad tähelepanu. Raamatu trükk, paber ja piltide tehnika on hea ja puhas. Kõik tunnistab, et raamatu väljaandmise kallal on hoolega töötatud. V. K.

Kroonika.

— Ohvitseride täienduskursuse jalaväe klassi lõpetasid 1. augustil 59 ohvitseri.

— 2. augustil algas väeosades 1897, 1898 ja 1901 aastal sündinud tagavara-veltveebliite ja allohvitseride ühekuuline täiendusõppus.

— Eestit külastas Ungari parlamendi delegatsioon, viibides Tartus, Tallinnas, Narvas ja Kohtla põlevkivikaevanduses.

— 1. augustil avati pidulikult Sonda-Mustvee raudtee. Tee pikkus 62 kilomeetrit.

— Vabariigi Valitsus esitas Riigikogule heakskiitmiseks lisaelarve 237.572.300 marga suuruses. Suuremaks lisaelarve kuluks on riigiteenijate ühekordne toetus kuupalga suuruses ja Eesti maapanga pantkirjade muretsemine. Muu seas on ette nähtud autasuks tasuta maasaajatele 4.000.000 marka. Lisaelarve tulud on kalkuleeritud järgneva eelarveaasta eelarve vähendamise ja loodetavate lisatulude arvel.

— Läänemere riikide vahel sõlmitud alkoholi salaveo vastu võitlemise konventsioon astus Eesti kohta jõusse 29. juulil.

— Maailma suurem jooksja Paavo Nurmi võttis 30. juulil Tallinna staadioonil osa 3000 meetri jooksust.

— Uued palganormid riigiteenijatele pannakse maksma 1. novembrist arvates. Senini makstakse ametnikkudele ühekordne lisatasu kuupalga suuruses, pool augustis, pool septembris.

— Kehakultuuri sihtkapitali valitsuse poolt korraldatud kehakultuuri instruktorete kursused lõpetasid 27. juulil 16 kursuslast.

— Esimese poolaasta väliskaubandus on aktiivne 118 miljoniga.

— Kohtuministeeriumi karistusteadete järele on 1926 a. esimesel poolel kohtulikult karistatud ühes õiguste kitsendusega 2624 isikut.

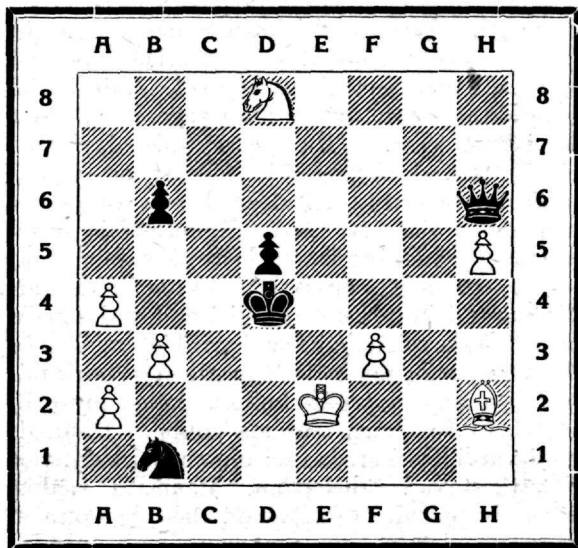
— Üleajateenijatele, kel puudub vastav eelharidus sõjakooli sisseastumiseks, avatakse sõjakooli juures eelklass, mille lõpetamise järele pääseb üldklassi.

Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Lõpumäng nr. 9 (37).

Kokku seadnud V. Platoff (Riias).
Mustad.

Valged.

Valged: Ke2, Oh2, Rd8, Ea2, a4, b3, f3 ja h5.
Mustad: Kd4, Lh6, Rb1, Eb6 ja d5.

Ülaltoodud lõpumängu nr. 9 lahendus.

1. Oh2—e5+, Kd4—c5,
2. Oe5—d6+, Kc5—d4,
3. Rd8—c6+, Kd4—c3,
4. Od6—e5+, Kc3—c2,
5. Rc6—b4+, Kc2—c1,
6. Oe5—f4+, Lh6 f4,
7. Rb4—d3+ ja võidavad.

Partii nr. 7.

Philidor'i kaitse.

Valged.	Mustad.
I. A. Rotter.	N. N.
1. e2—e4,	e7—e5,
2. Rg1—f3,	d7—d6,
3. Of1—c4,	Oc8—d7,
4. c2—c3,	Rg8—f6?,
5. Ld1—b3,	Ld8—e7,
6. Lb3:b7,	Od7—c6,
7. Lb7—c8+,	Le7—d8,
8. Oc4:f7+.	Mustad andsid alla.

Soome sõjaväe nali.

- Missuguse ilmakaare suunas arvad meid nüüd marssivat?
- Otse lõunasse.
- Miks arvad, et just otse lõunasse?
- Sest — mida kauem marsin, seda kuumem hakkab — puh!

(„Hakkapeliitta“)

Ilmusid trükist

Kindralstaabi VI osakonna väljaandel:

Kolonel-leitnant J. Lutsar:

Soomusautod

ja

nende kasutamine lahingus.

— Hind 120 mrk. —

Major H. Vanaveski:

Gaasisõda meie oludes.

— Hind 40 mrk. —

Raamatud on müügil „Sõduri“ talituses ja suuremates raamatukauplustes.

Kindralstaabi VI osak. väljaandel

ilmusid tvükist:

H. TULNOLA: 3. JALAVÄE RÜGEMENDIGA
VABADUSSÕJAS 1918—1920.

Hind 55 mrk.

II.

Jalgväe relvade materjaal-osa III.

9 mm. püstol „Browning“.

Üldine kirjeldus ja hoolekandmise reeglid.

Hind 40 mrk.

Vea õiendus.

„Sõdur“ nr. 32 lehek. 663 teine ja kolmas rida alt on valesti trükitud: „ . . . kui ka „sündimisest sant“ poeg“ . . . , peab olema: . . . kui ta sündimisest sant pole . . .

Vastutav toimetaja A. Traksmann.
Väljaandja: Sõdur, Tallinn, Uus tän. nr. 10.

PÕHJA KINNITUS AKTSIA-SELTS.

Tallinnas.

Suur Karja tän. 20. Tel. 10-07. Postkast 212.

Telegr. aadress: „Põhjatuli“.

TOIMETAB KÕIKSUGU:

Tulekinnitusi liikuva ja liikumata varanduse, kaupade ja vabrikute peale. **Kaubaveo (transport) kinnitusi** mere-, jõe- ja maatransport. **Laevakere (kasko) kinnitusi** aja ja üksikute reiside peale. **Murdvarguse kinnitusi** liikuva varanduse ja kaupade peale. **Kombineeritud poliisid tule- ja murdvarguse vastu.** **Koduloomade kinnitusi** katkude, taudide, haiguste, õnnetuste ja -varguste vastu. **Elukinnitusi** soodsatel tariifide ja preemiamaksu tingimustel. **Reisijate kinnitusi** õnnetuste vastu. **Autokasko kinnitusi.**

Agendid igal pool maal ja linnades.

KOLONIAALKAUPLUS B. MICHELSON & Ko.

TALLINN, VÄIKE KARJA T. 9. KÕNETR. 19-14.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Soovitab omast laost kõiksugu koloniaalkaupasid:

Riisi	Kohvi toorest	Heeringaid
Suhkrut	Kohvi praetud	Petrooleumi
Mannat	Sigureid	Soola
Jahu	Kakaot	Seebikiyi
Tangu	Teed	Vankrimääreid
Kruupisid	Kompvekke	Soolat, silke
Kartulijahu	Makarone	Kompholiumi
Herkulad	Nuudleid	Pesuseepe
Erneid	Viljakohvi	Lõhnaseepe
Biskviite	Kompotti	Saapakreemi

Paberosside ja tubaka müük.